

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 21. januarja 1943-XXI.

Štev. 3 (688)

Danes:

Naša nova pravljica:

Arif išče srečo

(Gl. str. 4.)

Najbolje poje zvonček mirne
vesti

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaša ob četrtku. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Pošto predal št. 246. Telefon št. 33-32.
— Račun poštne branilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Fotokopijev ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 hri v znakala.

NAROČNINA

3/4 leta 10 hri, 2/3 leta 20 hri,
vse leto 40 hri, v tujini
64 hri na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostopna petlinna vrsta
ali njen prostor (višina 5 mm in širina
55 mm) 7 hri; v oglašnem delu 4.50 hri.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 hri. Mali oglasi:
— beseda 0.50 hri. Oglasi davek posebej
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Uspešni boji v vzhodni Tripolitaniji

20 sovražnih tankov uničenih. — Dva sovražna trgovska parnika potopljena

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 15. januarja svoje 965.
vojno poročilo:

Včeraj so se akcije sovražnih letal
na libijskem nebu znatno pomnožile.
Oddelki nemških lovcev so prestregli
močne sovražne letalske skupine in
v živahnih bojih zbili 28 aparatov,
med njimi mnogo težkih bombnikov.
V Fezzanu so naši saharški oddelki
zgodno vzdržali sunke sovražnih me-
haniziranih skupin.

Odbili smo močne sovražne sunke
na južnem odseku tunizijskega bojišča,
kjer so imele napadajoče sovražne
čete znatne izgube.

Sovražna letala so bombardirala
Stax; uničili smo dve sovražni letali,
eno je zadelo protiletalsko topništvo,
drugo pa naši lovci. Prijeli smo enega
sovražnega pilota.

Nemški lovci so zadelili in poškodo-
vali dve sovražni ladji, med njima
eno vojno.

Z nastopov zadnjih dni se eno naše
letalo ni vrnilo v svoje oporišče.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 16. januarja svoje 966.
vojno poročilo:

Letalskim bojem zadnjih dni je sle-
dila na sirtiskem bojišču ostra bor-
bena delavnost na kopnem. Ustavili
smo napadajoče britanske enote in v
dolgotrajni, ostri borbi razdeljali 35
sovražnih oklepnih vozil.

V Tuniziji smo sovražne skupine,
ki so jih podpirala oklepna vozila,
prisilili k umiku.

Na obeh bojiščih je italijansko in
nemško letalstvo uspešno podpiralo
borbo na kopnem. Bombardiralo je so-
vražna središča v zaludju in pristaniš-
niška oporišča, obstreljevalo premika-
joče se kolone in čete ter uspešno
prestržalo lovca letalske skupine.
Italijansko lovce so sestrelili 3 le-
tala, nemški pa 13. Mnogo drugih smo
zadržali in poškodovali na tleh. So-
vražni napad na Tripolis ni povzročil
omembe vredne škode. Med libijskim
prebivalstvom so 3 ljudje ubili, 5 pa
ranjenih. Dva sovražna bombnika so
sestrelile naše protiletalske obrambne
baterije.

Sovražnik je bombardiral otok Lam-
peduzo in Gello. Protiletalske baterije
so zadele in uničile v vsakem kraju
po eno sovražno letalo.

Dve naši letali se z bojnih poletov
včerajšnjega dne nista vrnila na svoje
oporišče.

V noči na 16. t. m. so trije veliki
sovražni rušilci napadli torpedovko
»Persoo«, ki ji poveljuje ladski po-
ročnik Xaverio Marotta. Torpedovka
je plula v prometni zaščitni službi. So-
vražnim rušilem se je drzno uprla in
enega torpedirala. Čerav je bila za-
deta in je na njenem krovu nastal

požar, se ji je posrečilo vrniti se v
oporišče.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 17. januarja svoje 967.
vojno poročilo:

V noči na 12. december so napa-
dalne enote Kr. mornarice ob vstopu
v alžirsko pristanišče napadle več so-
vražnih ladij. Napadalne enote so tor-
pedirale eno križarko in tri velike
parnike, izmed katerih sta se dva z
gotovostjo potopila, tretji je zavozil
na sipino, križarka je pa poškodovana.
Kljub močnemu nasprotnikovemu od-
poru so skoraj vsi drzni napadali
ostali nepoškodovani.

Na fronti v Sirtiki živahno delo-
vanje topništva. Sovražnik ni ponovil
napadov prejšnjega dne. V Tuniziji
so neki naši prednji oddelki uspešno
nastopili proti neki sovražni utrjeni
postojanki.

Med ponosrečeno akcijo v južnem
odseku, o kateri je poročalo vojno po-
ročilo 15. t. m. je nasprotnik pustil
na bojišču 120 padlih.

Naši letalski oddelki so uspešno
bombardirali alžirsko oporišča in na-
prave na Malti. Nemški lovci so v bor-
bah uničili tri sovražna letala.

Sovražni letala so včeraj s strojni-
mi obstreljevala Pachino (Siracus).
Povzročila so majhno škodo na po-
slopih, enega izmed prebivalcev pa
ranila. Tudi na Lampeduzo je sovraž-
nik ponovno vrzel nekaj bomb, ven-
dar brez posledic. Eno letalo je so-
strelila protiletalska obramba. Z ak-
cij dneva se ni vrnilo eno naše letalo.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 18. januarja svoje 968.
vojno poročilo:

V vzhodni Tripolitaniji so živahni
boji. Naše močne zadnje straže so se
zapletle v boj z znatnimi sovražnimi
enotami. 20 sovražnih oklepnih voz
smo uničili.

V Tuniziji so naše čete odbile so-
vražne napade krajevnega značaja.

Italijanski in nemški letalski oddel-
ki so ponovno napadli alžirsko pri-
stanišča. Dve trgovski sovražni ladji
so zadelili in sta se zanesljivo potopili.
Nemški lovci so sestrelili dve sovraž-
ni letali. Prav tako so naša letala
uspešno napadla oporišča La valetto.

Zahvala Vel. Kraljice in Cesarice

Visoki Komisar je dobil na svojo
vdanostno brzojavko, ki jo je poslal
Vel. Kraljici in Cesarici za njen rojst-
ni dan, naslednji odgovor:

»Vam in prebivalstvu najlepša za-
hvala Vel. Kraljice in Cesarice za
vpludne čestitke, ki jih je Velikanstvo
z veseljem sprejelo. — Častna dama
markiza Rina Leonarditi di Villacorte-
tese.«

DVAJSETLETNICA MILICE

Navdušene manifestacije prebivalstva

Florenca, 17. jan. Šef glavnega sta-
na Milice je otvoril proslavo prve
dvajsetletnice oborožene straže Revo-
lucije s tem, da je pregledal pomemb-
ne formacije bataljonov Crnih Straž,
sestavljene iz starih in najmlajših le-
gionarjev. Ni brez pomena, da so se
proslave 20 letnice — seveda resne
proslave, kakršne odgovarjajo sedanju
trenutku — začele v nadvse fašisto-
vskega dejanja vezana po neizbrisanih
spominih. Obisk generala Galbiatia v
Florenco dokazuje, da so stari izvori
Milice v skvadristizmu in da je skvadri-
stični duh postal danes duh fašisto-
vskega legija. Skvadristični batalioni
in med njimi v prvi vrsti goreči toskan-
ski batalion, ki se bore proti prvot-
nemu sovražniku Fašizmu, dokazujejo
in potrjujejo, da se Revolucija razvija
v isti veri in z žrtvami njenih prvih
vernikov in da ima Milica, ki se je že
uveljavila v zmagovitih vojnah svoje-
ga časa, v sebi dovolj sile, da zaimči
obenem z vsemi drugimi silami fašisto-
vske Italije uspeh in končni triumf
v tej naši borbi.

General Galbiata so na postaji
sprejeli prefekt, zvezni tajnik in druge
krajne hierarhije. Potem ko se je
poklonil pred kriptu padlih za Revo-
lucijo in pred spomenikom padlih v
vojni, kjer je položil dva lovorjeva
venca, se je v spremstvu istih oblasti
in hierarhov ter poveljnikov 4. in 7.
pasu Crnih straž podal na Piazza della
Signoria, kjer so se med tem razvr-
stili fašistovski oddelki, ki so jih ob-
dajali člani florentinskega Fašiza z za-
stopstvi bojevniških organizacij ter
navdušeno prebivalstvo, ki je vzklji-
kalo Duceju o vhranju zastav in pra-
porov. Ob prihodu generala Galbiatia
so oddelki izkazali čast z orožjem. Ko
jih je predstavil poveljnik pasu, jih je
šef generalnega štaba pregledal.
Nato se je vzel na oder, kjer je pla-
pal prapor florentinskega Fašiza in
kjer so s fašistovskimi hierarhi bile

ludi vojaške oblasti s sorodniki pad-
lih legionarjev.

Šef Glavnega Stana je odredil po-
zdrav Kralju in Duceju, nakar so se
vsil legionarji odzvali z gorčim kli-
com. Nato je sledila blagoslovitev in
izročitev praporov novih bataljonov in
izročitev odklopanja za vojaško hra-
brost sorodnikom padlih legionarjev
in živim legionarjem. Odklopanja je
izročil sam general Galbiati med ne-
prestanimi navdušenimi manifestacija-
mi občinstva.

Ko je nastal molk, je general Gal-
biati govoril Crnim stražam, ki jim je

Il Comandante
Grossi col suo
equipaggio dal
Duce
Poveljnik
Grossi s svojim
moštvom pri
Duceju

predvsem prinesel pozdrav Duceja.
Dejal je med drugim: »Da, pregled
Oboroženih Sil je dejanje vere, Milice,
ki je ostala narod, ima neizbrisne
vire. Ona je danes navzoča na vseh
bojiščih naše vojne, navzoča je po-
vsod s svojimi veterani in svojimi
mladimi legionarji, ki jih vse preveča
ista volja za dosego zmage, zanesljive
zmage, h kateri nas vodi nezmožljivi
genij Duceja.«

Galbiati je besede so vzbudile no-
ve manifestacije navdušenja, ki so do-
segle svoj višek v petju legionarskih
in skvadrističnih pesmi ter v nespre-
menljivi vzkljani Duceju. Po končani
manifestaciji je general Galbiati spet
odredil pozdrav Kralju in Duceju ter
tako zaključil prvi del svojega bivanja
med florentinskimi proslavami. Kas-
neje je v Palazzo Vecchio podal poro-
čilo 600 oficirjem 7. pasu Crnih straž
in jim podal točne smernice o bodo-
čem delu na področju zbiranja in vr-
ščanja mladih sil v vrste Milice. Ve-
lika množica častnikov, teh prvih za-
stopnikov florentinskega političnega,
gospodarskega in kulturnega življenja
je napeto in s ponosom sledila poro-
čilu, ki se je zaključilo s ponovnimi
vzkliki Duceju in Milici. Končno si je
general Galbiati ogledal protiletalsko
baterijo Milice, pri čemer se je zani-
mal za življenje legionarjev, s kateri-
mi je zavžil tudi pripravljene obed.

Pojasnila in dodatki k naredbi za tužce v Ljubljanski pokrajini

Objavljamo besedilo zelo važne
uredbe, ki jo je izdal Visoki komisar
in ki bo objavljena v prihodnji številki
»Službenega lista ljubljanske pokra-
jine«. Glasi se:

- Clen 1.
Roki, navedeni v členu 25. uredbe
z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228.,
nanašajoči se na osebe, ki so 1. ja-
nuarja t. l. že bile v pokrajini, so
podaljšani do 31. marca 1943-XXI za
izvršitev predpisanih opravil:
- a) za one, ki so državljani druge
države;
 - b) za one, ki so se priselili v po-
krajino po 11. aprilu 1941-XIX;
 - c) za osebe brez državljanstva, v
kolikor ne gre za osebe, ki so imele
državljanstvo bivše jugoslovanske dr-
žave.

Clen 2.
Roki določeni v členih 26, 27 in 28
uredbe z dne 11. decembra 1942-XXI,
v kolikor gre za opravila tretjih in
ki se nanašajo na osebe, navedene v
prejšnjem členu in na odnose preno-
ševanja, službe ali odstopa nepremič-
nin pred 31. marcem 1943-XXI so
skladno podaljšani do 1. aprila 1943-
XXI. Opravila se nanašajo na položaj,
kakršen je bil dne 31. marca 1943-
XXI.

Clen 3.
Do nadaljnjih določb je prekinjen
potek rokov za izvršitev opravil s
strani oseb in glede na osebe, ki sicer
nimaajo pogojev po čl. 2. uredbe z dne
11. decembra 1942-XXI št. 228, ki pa
so bivali ali se mudile dne 11. aprila
1941-XIX na ozemlju, priključenem
Kraljevini s Kr. ukazom zakona z dne
3. maja 1941-XIX št. 291.

Clen 4.
Ne smatrajo se za tužce glede na
učinke, predvidene v uredbi z dne
11. decembra 1942-XXI, čeprav bi bili
po pozicijah, ki jih predvideva čl. 1.
te uredbe, neločena žena in mladolet-
ni otroci, ki žive s tistimi, ki imajo
pogoje, določene v čl. 2. iste uredbe.

Clen 5.
Ta uredba stopi v veljavo na dan
objave v »Službenem listu ljubljans-
ke pokrajine«.

Nekaj važnih pojasnil

Z več strani so bili izrečeni dvomi
in postavljena vprašanja o razlagi in
uporabi uredbe Visokega komisarja
za Ljubljansko pokrajino z dne 11.
decembra 1942-XXI št. 228, ki je vse-
bovala določbe za nadzorstvo nad kre-
tanjem in bivanjem tužcev v Ljubljan-
ski pokrajini.

Večina izraženih dvomov se je na-
našala na usodo velikega števila onih
Slovencev, ki so bivali sicer več let
v pokrajini, vendar pa nimaajo pogojev
rojsva ali pogoja prislojnosti v to po-
krajino in ki bi se zato morali sma-
trati za tužce po čl. 2. navedene ure-
be. Več takih oseb je celo v državni
službi ali v službi drugih javnih usta-
nov. Zahrbna propaganda je celo že
razširjala bolazen pred bližnjim ali
viričnim izgonom.

Zato smo se na pristojno mesto obr-
nili s prošnjo za pojasnila in veselili
nas, da lahko damo na vsa vprašanja

odgovore, ki bodo prav gotovo pomiri-
li prizadete.

Predvsem je umestno, ako glede na
pojem tužcev ugotovimo, da ne gre tu
za ureditev vprašanja državljanstva,
ki se še vedno proučuje, temveč je šlo
je za to, da se določijo ložni kriteriji
za anagrafsko štetje, ki je poverjeno
oblastem javne varnosti. Ker ni še
določeno, katerim kategorijam oseb bo
priznana polnovejavno italijansko dr-
žavljanstvo, to se pravi, ne da bi bilo
treba vložiti prošnjo, je bilo umestno,
da se je polem pripadnikar pokrajine
jemal v poštev kolikor mogoče
omejevalno. Razume se samo po sebi,
da bo oblast javne varnosti, ako bi
bili za podelitev državljanstva določe-
ni širši kriteriji kakor v navedenem
členu 2. enostavno črtala iz seznama
tužcev one osebe, ki bodo tako do-
segle italijansko državljanstvo.

Prav tako je mogoče predvideti, da
bo italijansko državljanstvo razen v
primerih priznanja de iure priznano
pod širšimi pogoji tudi drugim oseb-
bam, ki nimaajo vseh pogojev, pred-
pisanih za avtomatično podelitev. Tudi
glede teh oseb velja, da bo oblast
javne varnosti, čim bo urejeno vpra-
šanje državljanstva, poskrbela za njih
črtanje iz seznama tužcev.

Kdo so izžene

Vsi ostali — ne ve se še, koliko jih
bo — bodo seveda tužci ali brez dr-
žavljanstva, vendar s tem ni rečeno,
da bodo morali biti izgnani. Izgnani
bodo le, ako se bodo s svojim veden-
jem izkazali nevedne postojljubja, ki
jim ga daje italijanska država, ali pa
se bodo prekršili proti njenim zak-
onom. Členi 15. in 16. uredbe namreč
natančno ugotavljajo primere, v kate-
rih se tužce lahko izžene ali mora biti
izgnan. Izgnan mora biti tužec, ki je
izvršil katerega izmed zločinov, pred-
videnih v veljavnih kazenskih zak-
onih in za katere so ti zakoni že pre-
videvali dodatno kazeno izgonu, kakor
morajo biti izgnane tudi osebe brez
sredstev ali ki izvršujejo prostitucijo
ali poklice, ki prikrivajo brezdolje, ali
so poklepi ali prosiaki. Lahko pa se
izženejo tužci, ki so bili obojeni za
druzge zločine, ali ki ne morejo do-
kazati, kako in od česa živijo ali pa
so se prekršili proti predpisom o bi-
vanju tužcev ali določbam, ki so bile
izdane za varstvo javnega reda in no-
tranje varnosti, ali pa naposled osebe,
ki zaradi svojega vedenja predstavljajo
nevarnost za javni red. Kakor je
torej razvidno, je pretežno od samih
prizadetih odvisno, ali lahko ostanejo
v Pokrajini ali se iz nje izženejo.

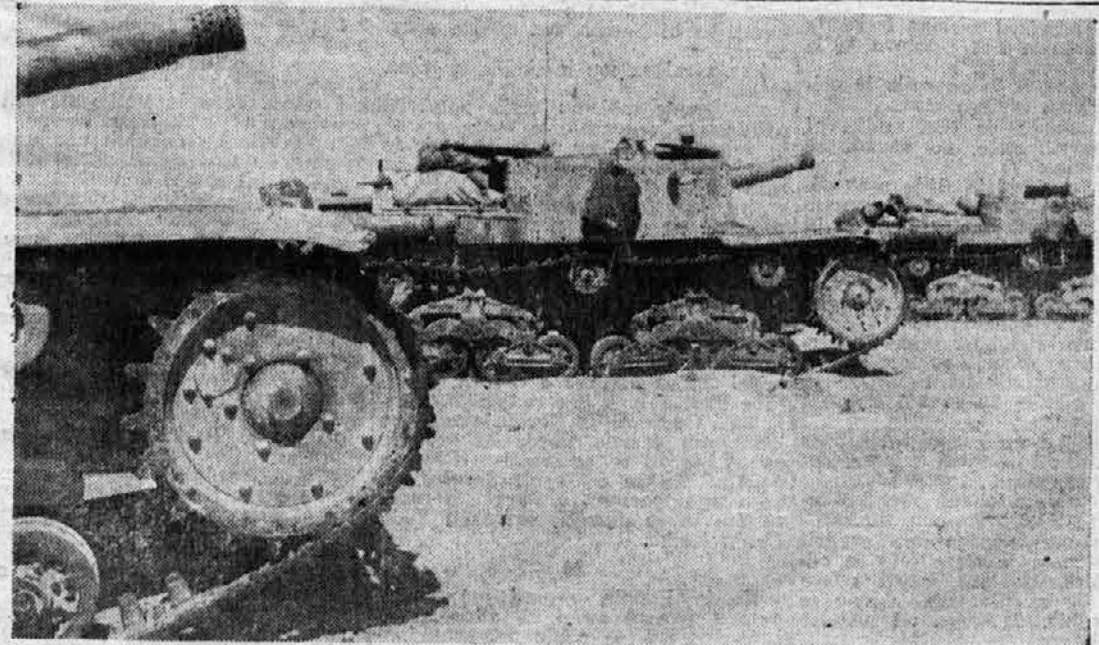
Za tužce, ki se izkažejo da spoštu-
jejo zakone in ukaze oblasti pa se
vse skrči le na golo formalnost pri-
jave oblastem, ki so naznačene v ure-
dbi (Kr. Kvestura za občino Ljubljana,
v ostalih občinah pa uradi javne var-
nosti, kjer ti obstoje, sicer pa občins-
ka oblast) in da tam izpolnijo obra-
zec, ki predstavlja izjavo o bivanju.

Prijavna obveznost tužcev

V tej zvezi je treba upoštevati, da
prvo poglavje uredbe (členi 3. do 14.)
vsebuje splošne in stalne določbe, ki
se nanašajo na tužce, ki so prišli na
ozemlje Pokrajine po 1. januarju t. l.,
medtem ko tretje poglavje (členi 25.
do 28.) vsebuje predhodne določbe in
se nanašajo na tužce, ki že bivajo v
pokrajini.

Določbe prvega poglavja se ujemajo
z veljavnim sistemom v vsi ostali
Kraljevini, medtem ko določbe tretje-
ga poglavja določajo samo roke, v ka-
terih morajo vsi, ki se že mude v po-
krajini, izvršiti prijave pristojnim ob-
lastem.

Splošne določbe predpisujejo obvez-
nost tužca, ki vstopi v Pokrajino, da
se v 24 urah po svojem prihodu zga-
lasi pri oblasteh, da poda svojo izjavo
o bivanju. To obveza mora izpolniti

Carri corazzati italiani sul campo africano. — Italijanski tanki na afriškem bojišču

vsakokrat, ko preloži svoje bivališče v ene občine Pokrajine v drugo.

Niso pa dolžni javiti se in podati izjave tujci, ki prihajajo v Pokrajino samo prehodno, ne da bi se zadrževali. Prav tako ni dolžan zglasiti se osebo bolni tujec, vendar pa mora podati izjavo o bivanju. V tem primeru mora predložiti izjavo po osebi vsolega zaupanja ali osebi, pri kateri biva ali ki mu pomaga. Čim ta ovira preneha, se mora tujec zglasiti osebo, da potrdi že predloženo izjavo.

O predložitvi izjave izda oblast, ki to je sprejela, posebno potrdilo, ki predstavlja dokaz, da je obvezanec izpolnil dolžnost, ki mu jo uredba nalaga.

Obveznosti delodajalcev ter vodil zavodov in prenočišč

Razen navedenih obveznosti, ki jih morajo izpolniti tujci, pa so še obveznosti, ki jih morajo izpolniti osebe, ki stopijo v posebne odnose s tujem. Tako morajo lastniki hotelov in tisti, ki vodijo vzgojne, izobraževalne zavode ali zavetišča, zdravstveni domi in zavodi, civilne ali verske skupnosti in sploh vsi, ki za odškodnino dajejo stanovanje, kakor n. pr. tisti, ki oddajajo sobe, opozoriti tujca na obveznost, da se osebno zgleda in poda izjavo o bivanju, razen tega pa morajo paziti, da je to obvezo izpolnil in morajo od njega zahtevati, da jim v 24 urah po sprejemu predloži potrdilo, izdano od oblasti. Čigar podatke morajo vpisati v seznam gostov. Ako tujec ne pokaže potrdila, morajo navedene osebe opozoriti pristojno oblast v nadaljnjih 24 urah.

Tisti, ki jemljejo tujce v svojo službo, n. pr. za uradnike, delavce, blance ali služkinje itd., morajo prav tako sporočiti vse osebne podatke teh oseb v treh dneh po sprejemu v službo in podobno sporočilo morajo predložiti tudi tedaj, ko tujec zapusti službo in sicer v 24 urah po prenehanju službe. Razume se na seveda, da takšna sporočila, ki jih napravi delodajalec za tujca delojemalca ne osvobodijo tujca obveznosti glede lastne prijave.

Končno mora vsakdo, ki iz kakršnekoli naslova preneša tujem last ali uživanje nepremičnin, zemljišče ali stavb, ki se muče na ozemlju pokrajine, obvestiti o tem oblast v 10 dneh. Vse navedene določbe veljajo od 1. januarja t. l. dalje.

Položaj tujcev, ki že bivalo v pokrajini

Urediti pa je bilo treba položaj tistih, ki so že prej imeli gori navedene pogoje, in temu namenu odgovarjajo člani 25. do 28. tretjega poglavja uredbe z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228.

Predvsem si morajo tujci, ki se že muče v Pokrajini, preskrbeti potni list ali drug odgovarjajoč dokument o istovetnosti, iz katerega izhaja državljanstvo.

Ta dokument morajo izdati oblasti one države, ki ji tujec pripada, v primeru pa, da gre za osebo brez državljanstva, oblasti države, v kateri ima stalno bivališče. Razen tega se morajo javiti oblastem, da podajo izjavo o bivanju.

Rok za preskrbo dokumentov o istovetnosti in za zglasitev zaradi izjave je bil s členom 1. nove gornje uredbe podaljšana do 31. marca t. l. za vse, ki so državljani inozemske države ali brez državljanstva, in to ne glede na čas, kdaj se je začelo njih bivanje v pokrajini. V tej zvezi moramo ugotoviti, da se smatrajo za državljane tujce države tudi tisti, ki so do aprila 1941 imeli jugoslovansko državljanstvo, so si pridobili državljanstvo druge države (nemško, hrvatsko, madžarsko itd.).

Brez državljanstva so predvsem tisti, ki že pred aprilom 1941-XIX niso imeli nobenega državljanstva, ali pa so imeli državljanstvo, ki ni bilo jugoslovansko in so ga nato izgubili, kakršna bi utemnila biti primer s Poljski.

Za tiste pa, ki so do aprila 1941-XIX imeli jugoslovansko državljanstvo in ki niso medtem pridobili drugega državljanstva, postavlja uredba z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228 važno

razliko: ako so bili rojeni in pristojni na dan 11. aprila 1941-XIX, na ozemlju, priključenem Kraljevini Italiji, na njem prebivalo stalno 15 let in so bili tu tudi navedena dne, niso tuje! v vseh drugih primerih pa imajo iste obveznosti, ki veljajo za tujce.

Žene in otroci

V tej zvezi so nekateri opozorili, da sta v mnogih primerih mož, odnosno oče, v posesti pogojev, da bi jih bilo smatrati za pripadnike Pokrajine in bi se nanje ne moglo nanašati določbe o tujcih, medtem ko bi žena in mladoletni sinovi ne imeli istih pogojev (na primer, ker so bili rojeni drugje). Sedaj pa se s členom 4. nove uredbe, ki jo prinašamo zgoraj, ugotavlja, da žene, ki ni ločena (bodisi zakonito ali dejansko), in mladoletnih otrok, ki skupaj žive s tistimi, ki imajo pogoje po členu 2. uredbe z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228, ni mogoče smatrati za tujce, čeprav niso bili rojeni na ozemlju, priključenem Kraljevini Italiji, ali niso bili na njem pristojni in stalno bivaloči 15 let, odnosno bivaloči v trenutku zasedbe. To pojasnilo izhaja iz poimovanja družinske enotnosti, kar bo nedvomno odvzelo skrb velikega števila oseb. Ker gre za tolačenje, je samo po sebi razumljivo, da je ta določba v veljavi že od 1. januarja t. l., ko je stopila v veljavo prejšnja uredba.

Novi roki za prijave

Nova uredba Visokega komisarija podaja nadalje važno ugotovitev v pogledu ureditve položaja tistih, ki so do aprila 1941-XIX imeli jugoslovansko državljanstvo in si niso medtem pridobili državljanstva druge države, pa nima pogojev, ki jih predvideva čl. 2. uredbe z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228. Glede učinkov uredbe in dokler ne bo izšel zakon o državljanstvu, ki bo mogel biti ali manjši široko-grudno dovolil pridobitev italijanskega državljanstva, ostaja v veljavi razlika med tujem in netujem, vendar se v novi uredbi določa pomembna razlika glede obveze o zglasitvi in izjavi bivanja in sicer v tem smislu: Za tiste, ki so se vselili po italijanski zasedbi, je rok, kakor za vse ostale tujce, podaljšana do 31. marca, za tiste pa, ki so v trenutku zasedbe stalno bivali in so se nahajali v Pokrajini, je ta obveza do nadaljnjih določb ukinjena.

V zvezi z zgoraj navedenimi podaljšanimi, ki so bila dovoljena zaradi težav, na katere so mnogi naleteli pri preskrbi dokumentov o istovetnosti, je bilo podaljšano tudi uveljavljanje členov 26, 27 in 28 tretjega poglavja (prehodne določbe) uredbe z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228, in sicer v tem smislu, da bodo morali v skladu z novimi določbami lastniki hotelov, in tisti, ki vodijo vzgojne zavode, zavetišča, zdravstvene doma in zavode, civilne in verske skupnosti, ali ki sploh dajejo za odškodnino stanovanje, izvršiti takoj vse, kar določa uredba in kakor smo to zgoraj pojasnili glede tujcev, ki so prišli v Pokrajino po 1. januarju t. l., kajti za te tujce ni noben rok podaljšani in uredba je v tem pogledu že v veljavi, medtem ko bodo morali izpolniti iste obveznosti glede tujcev, navedenih v členu 1. nove uredbe, s 1. aprilom t. l., upoštevajoč seveda pri tem kot osnovno položaj svojih gostov na dan 31. marca. Nobena obveza na ne bodo imeli glede oseb, ki so navedene v členu 3. nove uredbe, dokler ne bodo izdane nove določbe.

Analogno morajo dotični, ki po 1. januarju vzele v svojo službo tujce, ki so prišli po tem dnevu v pokrajino, naznaniti oblasti njihov sprejem v roku 3 dni, njihov odpust pa v roku 24 ur. Za tujce pa, ki so bili t. l. januarja že v pokrajini, se bo morala predložiti prijava 1. aprila, omejeno na one, ki bodo še v službi ali pa jo bodo zapustili dne 31. marca. Za one, ki so označeni v členu 3. nove uredbe, zankral ni nikake dolžnosti za prijave, dokler ne bo novih posebnih odredb.

Naposled morajo oni, ki so odstopili pred 31. marcem v last ali užitek (načim, kolonati) nepremičnine, ležeče v pokrajini, kakemu tujcu, spadajočemu med one, ki so našeti pod čl. 1. nove uredbe, javiti ta odstot naslednjega 1. aprila, ako je dotični odstot 31. marca še vedno v veljavi. Za cesije, izvršene tujem, ki so prišli v pokrajino po 1. januarju, je naredba, kakor smo že zgoraj navedli, že v veljavi in zalo morajo biti javljene v 10 dneh po omenjeni cesiji. Ne zahteva na se nobena priljava do novih navodil za cesijo nepremični osebam, označenim pod čl. 3. nove uredbe.

Preskrba listin o istovetnosti

Zelo važno in ne lahko rešljivo vprašanje ostane in bo ostalo vsakokrat za mnoge one, ki izhaja iz dolžnosti, priskrbeli si listine o istovetnosti tudi v podaljšanem roku do 31. marca, zlasti za one, ki so do aprila 1941-XIX imeli jugoslovansko državljanstvo in pristojnost v kaki občini, ki ni priključenem Kraljevini Italiji, za take mora biti dokazilo o istovetnosti izdano od državne oblasti onega kraja, kjer imajo dotičniki svoje stalno bivališče. Ako gre tedaj za osebo, ki so slučajno v pokrajini, pa bivalo stalno v kaki drugi državi, si bodo morale te priskrbeli listine pri pristojnih oblasteh v tuzemstvu ali pri konzularnih oblasteh. Če na gre kakor v večini primerih za osebo, ki so se zdej nastanile v pokrajini, bodo listine izstavile dotične občine, ki bodo do takrat urejene za izdajanje takih listin.

Bilo je vprašanje, ako tako listino predstavlja osebna izkaznica o istovetnosti. Vprašanje se mora zanikati, ker izkaznica o istovetnosti ne vsebuje oznake državljanstva. Na drugi strani morajo biti občine v stanju, da izdajo izjave tistim, ki so se preselili v Ljubljansko pokrajino po italijanski okupaciji. Na temelju izjav, ki so jih svoji čas predložili interesi se uporabljajo naredba z dne 4. junija 1941-XIX št. 38, ki je obvezovala vse prišelence, da so se prijavili pri dotični občini, ter čl. 8. naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX, št. 97, ki je razširil dolžnost prijave tudi na one, ki so vzele na stanovanje priseljene osebe. Zato naj oni, ki še niso ustreli tej dolžnosti, to takoj store v svojem lastnem interesu, da se izognejo sankcijam, predvidenih za sezlavo seznama tujcev.

Za izdajo odnosne izjave glede njihovega državljanstva bodo občine lahko upoštevale pravilno listino, v prvi vrsti polne liste ali listine o državljanstvu bivše jugoslovanske države, saj je bilo to državljanstvo vezano s pogojem pristojnosti za državne uradnike, glede katerih obstoje listine ali potrdila o pristojnosti pri javnih uravah, bodo slednje lahko izdale izjavo, potrjujoče podatke, izhajajoče iz osebne razvidnice. Komur ne bo mogoče na ta način dobiti svoje lastne položaja, se bo lahko obrnil na konzularno one države, na katero ozemlju leži občina njegove pristojnosti, da dobi odnosno potrdilo. Na vsak način čl. 30, ki grzi s kaznijo zapora do 2 mesecev, bodisi z zaporno kaznijo samo ali zvezano z globo do 5000 lir, tučen, ki so ga našli brez predloženih listin, upoštevajo tudi primerih težkih opravičljivih ovir. Vendar je dobro poudariti, da nemožnost priskrbeli si listine o istovetnosti ne razbremeni tujce v nikakršnem pogledu ob obveznosti prijave bivališča.

Pojmi pristojnosti in bivanja

Neko drugo vprašanje, o katerem so bila naprošena pojasnila, se tiče tolačenja določil čl. 2. naredbe z dne 11. decembra 1942-XXI št. 228, v kolikor se tiče dejanske pristojnosti v Ljubljanski pokrajini ali v drugih jugoslovanskih ozemljih, priključenih Kraljevini 11. aprila 1941-XIX. Pojavila se je možnost, da je bil kdo na poslovnem potovanju ali zaradi družinskih razmer kak dan v kakem drugem kraju, ali pa je bil nekdan pod orožje. Jasno je, da se bo v takem

primeru prisiljene in opravičene začasne odsotnosti dotična oseba lahko smatrala kot pristojno, ako je imela na ozemlju, priključenem Kraljevini v dotičnem razdobju svojo hišo in svojo družino.

Drugo vprašanje glede pristojnosti po določilih čl. 2. naredbe je to, ali se sme smatrati za pristojnega samo oni, ki je imel v trenutku zasedbe izvirno pristojnost v kaki občini pokrajine ali drugega ozemlja priključenega Kraljevini, ali pa tudi oni, ki se je tako pristojnost pridobil po svoji javni službi. Jasno je, da je, kjer ni drugih omeitev, treba smatrati za pristojnega prvega in drugega.

Tudi se je postavilo vprašanje, ali se pod stalno bivanje 15 let razume neprestano bivanje ali pa bivanje v presledkih, ki znašajo skupaj vsaj 15 let. K temu se pojasnilo, da pojem stalnega bivanja ni oslabljen s kako krajšo časovno in slučajno odsotnostjo, s katero ni bila zvezana preselitev z družino v novo stanovanje, zato krajšo odsotnost v roku 15 let pred 15. aprilom 1941-XIX ne ovira, da se prošilence smatra kot stalno prisoten.

Končno je treba ugotoviti, da je v izrazu čl. 9. »kdo koli v zvezi s svojo službo tujec« razumeti tudi javne naprave, ker odredba ne dela razlike med javnimi ali zasebnimi delodajalci.

S tem so objasnjeni razni dvomi, ki so se bili pojavili, in je treba interesom priporočiti, da naj se vedno držijo objavljenih navodil ter naj ne čakajo na izpolnitev raznih dolžnosti prav do zadnje ure zadnjega dneva. Le tako se bo lahko preprečil naval na urade in le tako ne bo nihče tvegal, da pride pod udar sankcij, ki jih predvideva uredba.

Visoki Komisar na seji za ureditev javnih zaklonišč

Pretekli četrti popoldne je Visoki Komisar predsedoval v vladni palači sestanku, ki so se ga udeležili viceprekri dr. David, kvestor dr. Ravelli, podžupan Tranchida, nadzornik za tehniško službo inž. Farina, nadzornik za protiletalsko zaščito polkovnik Tombolan, predsednik Pokrajinske zveze industrijaev in drugi uradniki Visokega komisariata.

Visoki Komisar je dal navodila za takojšnjo popravo že obstoječih javnih zaklonišč, glede ureditve prostorov za zaklonišča in za gradnjo novih zaklonišč v mestu. Poleg tega je odredil, da se morajo popraviti zaklonišča v zidanih hišah in drugih javnih dvoranah, v podjetjih, lovarnah, šolah, zavodih ter v državnih uradih.

Vojakom, ki doma pridelujejo olje, je vojno ministrstvo v Rimu s posebnim odlokom dovolilo izreden dopust, in sicer od začetka leta do konca aprila.

Osebnosti

Umrli so:

- V Ljubljani: Antonja Hauffova; Jože Plet, mušbenec tvrdice Souvan; Antoneta Komčeva; Drago Avner, poštni inspektor; Svetlana Janca Kosmrič, posestnik v Sodražici; Janez Kavcic, strobnik; Franc Fink, uslužbenec kavarn; Evropska; Svetlana Antonja Saplova; Mško Kogelj, višji carski kontrolor; Svetlana Frančiška Benedikova; Bronkica Langerholcova; Svetlana Fani de Schiava, bivša gostilničarka in posestnica.
- V Kranjski: Jožeta Setnova.
- V Celju: Svetlana Marija Tečkova, zasebnica; Tilen Ivan Breznik, krojaški mojster in bivši gostilničar.
- V Mariboru: 76letni Ivan Albrecht, upokojenec; Svetlana Miha Siročič, slikar; Svetlana Valjeh Stojanovič, ključavničar državnih železnic; 75letna Marija Valherjeva.
- V Novem mestu: Svetlana Amalija Morelova; Lidija Brodnjakderjava, keramična slikarica.
- V Škoflji nad Zuzemberkom: Svetlana Anton Jug, slikar.
- V Ljubljani: Svetlana Franc Kotnik, višji poštni oficijal.
- V Erasmovcih: Svetlana Anton Plaskan, posestnik.
- V Šmarjeti pri Novem mestu: Svetlana Janko Mole, posestnik in travec.
- V Ribnici: Svetlana Rozalija Burgerjeva. Naše sozajlje!

† Jože Marčan

V nedeljo zvečer je umrl za kapio eden izmed najbolj znanih ljubljansko-vojskih Jože Marčan, upravitelj sanatorija »Slamerjev dom«.

Rodil se je 21. decembra 1890, v Gorah pri Kranju. Ko se je izšolal in usposobil za bančno službo, je moral za dolga leta k vojakom. Pred desetimi leti je pričel delovati v Ljubljani, kjer je povsod pokazal svoje upraviteljske in organizatorske sposobnosti. Prenovljenemu Slamerjevemu domu se je posvetil z vso ljubeznijo in mu žrtvoval vse svoje moči. Zdej je neizprosna smrt preozdajala zahtevala življenje moža, ki je bil poln volje do dela in voljan pomagati tudi v javnih koristnih organizacijah kjer je bila njegova pomoč zaželena in potrebna.

Težko prizadeli družini tudi naše najiskrenejše sozajlje!

ŠPORTNI TEDNIK

Z nedeljskim šestnajetim kolom so začeli drugo polovico prvenstvenega tekmovalnja. Zabeležili so rezultate: Florentina-Roma 3-0, Vicenza-Genova 0-1, Milano-Juventus 2-0, Venezia-Livorno 0-1, Torino-Ambrosiana 1-3, Liguria Bari 1-0, Atalanta-Bologna 1-0, Lazio-Triestina 3-1.

Tokrat je šlo na vseh tekmovalnih za res in za vse: niso se hoteli zadovoljiti s polovičnimi rezultati. Značilno je, da so na treh mestih zmazala gostujoča moštva, dočim je pet domačih novopravilno celoten izkupiček.

Dve od treh zmag na tujem sta zelo važni za trenutno klasifikacijo: Livorno si je z obema točkama iz Benetk spet pomagal na prvo mesto, Torino pa je s porazom na lastnih tleh zdrknul na drugo. V tej drugi točki b'ki b'ki se je Ambrosiana prerila skoraj do vrha in se enakovredno postavlja ob bok Torinu.

Na samem začetku drugega dela tekmovalnja je tak položaj zelo zanimiv. Dosednji potek dogodkov je dovolj namahali in razodeli moči in sredstva posrednih moštvev. In precej določno razumljivo njihove šanse.

Videti je, da se novinec (v zgornji hiši) Livorno ne da kar tako zlahka odrediti in da hoče še nadalje govoriti svojo močno besedo. Po drugi strani so prizadeti oboje torinskih moštvev sicer upoštevajna vredna, toda ni o vztrajna in ne morejo preprečiti Juventus in ne nedeljskem porazu v Milenu na četrtem mestu. V Ambrosiani, nekdanjemu mnogoljetnemu prvaku, se je pojavil nov faktor, ki bo nemara precej občutno vrgel vsa svoja teža na tehtnico.

Prerivanje v sredini je trenutno privedlo do neke prepranosti. Tročlenska skupina Lazio, Florentina in Atalanta se je ločila in se z 13 točkami počuti kar dobro tik pod vodilno četvrtico. Svetlana Genova in Milano s 17 točkami. Se Bolcova s 16 spada v to interesno sfero. Izrazito v spodnjo hišo spadajo o-tall: Liguria je z nedeljsko domačo zmago postavila na čelo tega oddelka, povzela se je preko Triestine, Barija in Rome za tri mesti nazgor, vse ostalo na je ostalo s staro zalogo točk na svojih mestih.

Neverjetna je Roma tam nekje na 12. ali 13. mestu in ni izven vake nevarnosti. Seveda e še tem bolj v nevarnosti mimo drugih tudi Triestina, ki s svojo skromno zalogo 11 točk visi tik nad prepadom.

V drugem razredu se je Spesia oarmosovila: sramu je spravila obe točki, najbolj silna konkurenca e ostala brez njih. Tako je sedaj s 23 točkami sama v vodstvu. Seveda to to je trenutno stvar, ker v tej tekmovalni skupini še dolgo ne bodo vsi računali na čistem; je mnogo skoraj impulzivne neveračljivosti v teh moštvih, ki vedno znova postavljajo vsa učenja na glavo.

O. C.

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

»Se besedice ne,« je hitela zatrijevali gospodinja. »Sama sem se dovolikrat čudila, mar ne. Ted? Toda če človek živi dvojni življenje in si lasti vzdevek Charles Viney — se mu lahko zrodi kdo ve kaj, samo dobreza ali.«

»Zdaj ste izgubili še Billa Bellasta... Hud udarec za vašo hišo. Kakšnega stanu je bil Bellast prav za prav?«

»Preživljal se je s podporo za nezaposlene,« je odgovorila Mrs. Goulou. »Tu pa tam je pa le izkanihi kakšno delo, zaslužil je pa le premalo, da bi mogel dostojno živeti.«

»Srečni postopatek je zamrmral Jimmie. »Država pomaga vsakomur. — In kaj je počel, kadar je našel delo?«

S slednjimi glasnimi besedami je odgovoril gospodarja, ki je nemo zroč predse sedel v nasloniaču ob oknu.

»Dinar,« je bila edina beseda v odgovor.

»Današnji dan ni kdo ve kakšnega povpraševanja po dinarjih, bi človek rekel — ne?«

Mr. Goule je preslišal vprašanje, zato ga je Jimmie s poudarkom ponovil.

»Ali je delal v pristanišču?«

»Nič slišal o tem,« je spet odgovoril redkobesedni gospodar.

»Našli so ga blizu Rotherhitha v reki, mar ne?«

»Čuite vi,« je zdajci bojažljivo povzdignil Goule svoj glas, »kaj pa prav za prav vohate okoli zaradi tega Billa Bellasta? Saj ni bil ne vaš pajdaš ne tovariš iz kluba Piccadilly!«

»Natanko tako,« je dobrodušno megal Jimmie. »On in jaz nisva bila v tesnejših stikih. Zanimalo me je le, ali veste kaj podrobnejšega o njegovih lastnosti usodi. Kakor pravi vaša žena, je vendar neznanška smola, če izgubi

gospodar kar dva svoja podnajatnika v tolikani čudnih okoliščinah.«

»Kaj ima je Bill Bellast opravka s stotnikom Brudnom?« je zagodel Goule.

»Saj to je tisto, kar sem hotel od vas izvedeti.«

»Aa?« je zarentačil Goule. »No, če hočete to vedeti, je odgovor preprost: nič!«

»Ali je bil Bellast zvečine trezen?« je vprašal Jimmie Mrs. Goulou. ki je imela bolj razvezan jezik.

»Kolikor toliko,« je odvrnila in ošnila s pogledom svojega moža.

»Mislim namreč, da tisti ljudje, ki trdno na nogah stoje, po navadi ne padajo v vodo.«

»Nikoli nisem videla Billa prav pijanega. Rad je srknil svojo nerico piva, opil se pa ni nikdar tako, da bi ne vedel, kaj počne.«

»Ali se je rad prepiral?«

»Nič bolj kakor drugi moški.«

»Kaj mislite, ali je nadel v vodo, ali so ga pa v vodo vrgli?«

»Kdo more to vedeti? Blizu Rotherhitha je mnogo surovih pretepačev.«

»Ali je rad stavil? Ljudje, ki se po dirkališčih klatijo, po navadi niso kaj pridni.«

»Bill Bellast,« mu je skočil gospodar v besedo, »je bil navaden delavec. Zaponjete si to enkrat za vselej.«

»Kaj čemote je vdano menil Jimmie. »Kdaj ste ga prvič pogrešili?«

»Dva dni prej, preden smo izvedeli za njegovo smrt, je bil odšel,« je odgovorila Mrs. Goulou. »Mislila vsa že, da so ga zaprli: edino čudno se nama je zdelo, da nisva od nikoder ničesar slišala.«

»Ali so ga že kdaj prej zaprli?«

»Za,« pa ne po njegovih krivdi.«

»Ne verjamem, da...«

»Ali še ne boste kmalu končali?« je zarentačil Goule.

»Kmalu,« je prijazno odvrnil Jimmie. »Samo še eno vprašanje. Ali je rad hodil na dolge izprehode?«

»Kaj pa spet to pomeni... dolgi izprehodi...?« se je raztožilo stari.

»Hotel sem reči, da je odšel do Cherry-Garden-Slepsa najmanj šest do osem milj. Po kaj je le šel v Rotherhitho?«

»Utopljence lovit,« je odsekano zagodel gospodar.

Jimmie je izprevidel, da ne bo nič kaj pridna več izvedel. Odpravil se je, če da bi Mrs. Goulou pozabil se enkrat izreči svoje sozajlje in ji prisrčno želeli, da bi kmalu spet oddala prazno sobico.

Mrs. Goulou mu je sledila prav na cesto.

»Ne smete mojemu možu zameriti odljudnega vedenja,« je rekla počasi in nerodno. »Odkar Billa več ni, je ves izpremenjen. Postal je čmeren in razdražljiv.«

Jimmie li je prijazno pokimal in se odpravil na pot. Ni pozabil — kakor bi ne bil Gregorij Bruden, ta popolni in dostojni kavalir — dvigniti svojega klobuka v slovo. Z razgovorom ni bil nič kaj zadovoljen. Zdelo se je, da je Tedu Goulu prizadejala Billova smrt hud udarec, bil je pa vendar nekam zaprt, da se človeku nehoje vsiljivo misel, da ve kaj več o zadevi. Občutljive ljudi kajpak tuja radovednost žali. Toda Goule ni bil človek tako tanko ustrojenih žustev. Morda bi ne bilo nának, če bi se pridružil mrliškemu ogledlu. Ko se bo vrnil Sprules, se bo z njim pomenil o stvari... nemara se mu le še posreči, razvezati Tedu Goulu jezik...«

koristi. Peljala bi se ob reki navzgor, pa ne kam, kjer je kakor v Maidenheadu vse polno ljudi, temveč v kakšnem mirnem in tih kotiček. Zvečer bi bil po večerji pravi užitek, voziti se v hladu ob reki proti domu. Odkar sta se ukvarjala z zadevo s Queens-Gata, sta se prikašala že za marsikateri izlet, zato je Jimmie toliko bolj hitel, da Nonni pove novice o Billu Bellastu. Mogoče bi ulegnila neli šliniti odrešilna misel v glavo, kako bi se dala spraviti v sklad Billova žalostna usoda in ona druga stvar.

Bilo je o pol šestih, ko je prišel domov. Sobarica mu je povedala, da je gospa odšla v mesto. Jimmie si je naročil čaj, da mu bo čakanie krajše.

Cas je mineval. Nonne ni bilo domov. Začel se je vraševati, kam neki je ulegnila oditi. Razen Bridgmanovih ni poznala nikogar, ko je bila prišla v London. Tony in Mollie sta bili na potovanju. In kolikor je vedel, ni bila še sklenila nobenih novih prijateljstev, on sam se na doslej niti potrdil ni bil, da bi jo vpeljal v kvar-talske družbe. Sleherni dan sta drug drugemu povedala, kakšne načrte imata — in prav za danes li je bil Jimmie obliubil, da se bo kmalu vrnil. Bilo je torej na moč nenavadno, da je odšla zdoma, ne da bi bila kaj naročila zani. Premagovaje se je še nekaj časa čakal, potlej je pa nestrno pozvonil.

»Ali gospa ni povedala, kdaj se namerava vrniti domov?« je vprašal sobarico.

»Ne, sir. Pričakovali smo jo za žajno uro.«

»Če ni morda šla kam v mesto, da popije pri prijateljih čaj?«

»Ne, sir.«

»Kdaj je odšla?«

»Ob kakšnih treh.«

»Nemara je pa kuharici kaj naročila?«

»Bom vprašala, sir.«

Dekle je odšlo in se vrnilo že že kakšno minuto s sporočilom, da je gospa odpravila skoraj točno ob

treh zdoma, da je odšla sama in ni nobenemu poslu povedala, kdaj se namerava vrniti. Vsi so bili kajpak prepričani, da pride že ob štirih ali o pol petih spet domov, zakaj ob tej uri je po navadi ukazala skuhati čaj.

Ura se je pomaknila že čez pol šestu in Jimmie je poslalo tesno pri srcu. Jel si je dopovedoval, da je blazen, ker si po nepotrebnem glavo belil. Kakšna malenkost je kdo ve, kje zadržala... K popoldanski predstavi prav gotovo ni bila šla, ker bi bila sicer morala oditi že prei zdoma. Prejkone je srečala kakšnega znanca... Stoj!, nemara se je pa oddejala z avtomobilom na sprehod, pa ima okvaro na polti... Sama ni nikoli sofirala. Odločila se je, da bo šel povprašat v garažo.

Skočil je na noge in odhitel nekaj ulice stran k tvrdki, kjer je imel avtomobil v garaži. Voz je bil na mestu. Povedali so mu, da Mrs. Haswellove tisti dan sploh še videli niso.

Jimmie se je resno vzemirnil. Vrnil se je domov, da počuje, kaj je gospa ukazal za večerjo. Dognal je, da je naročila večerjo neobvezno o polni osmih kuharici je pa dejala, da bo jedilnih določila, ko se vrne gospod.

Cas je tekel in ura je kazala že deset minut čez sedmo. Jimmie si je dejal: Ne bodi vendar bedak! — Mal pa je to, če pride zena nekoč malo pozneje domov? Ali se ne zakasnijo — danes, jutri — vse ženske? Toda tokrat gre za Nonno, za njegovo neobojeno Nonno, ki se v Londonu komaj spozna.

Zdajci se mu je posvetilo. O noree neumni! Kajpak — da se ni prej spomnil! K Enidi je šla, k Enidi Cowleevi!

Z občutkom sproščenosti je stonil k telefonu in zavrel Enidino številko. Hvala Bogu! Sama se je ozrla... Ne, Nonne ni pri njej... in tudi bilo je ni. Danes je sploh še ni videla, pa tudi telefonski ni govorila z njo.

Hlastno se je opravičil Enidi. Grozljiva misel se mu je spazila v možga-

V boju z usodo

Skrbi in težave mladega lepotca

Od nezaposlenosti do samostojnega šefa

William Sorje je z najboljšim uspehom dovršil svoje študije v Oklahomi. Bil je mlad, pameten in nenavadno lep človek. Vendar kljub temu v Oklahomi ni mogel najti službe. Sefi ga niso marali, delno iz moške ljubosumnosti, ker bi vse ženske hotele, da bi jim stregel lepi mladenič, delno pa zato, ker bi takšen lepotec zmesal vsa mlada dekleta v podjetju. Podjetniki so rajši sprejeli v službo manj lepega, čeprav tudi manj pametnega mladeniča, kakor je bil William Sorje.

Naposled je bilo Williamu Sorji toga dovolj. Odpeljal se je z vlakom v New York, ker je upal, da bo tam uspel. Toda razočaranje se zmerom ni bilo konec. Williamu Sorji so kratko malo povedali, da je za navadno službo prelep. Zato je nesrečni lepotec napeto premišljeval, kako bi premagal usodo, ki mu je naklonila prelep obraz.

Svojevrsten klub lepih moških

Nekaj dni pozneje so Newyorčani lahko brali v več časopisih majhen oglas, v katerem je neki mladenič iskal znanja mladih, zelo lepih moških, ki jim je bila prav tako kakor njemu, lepota v življenju samo v oviro.

Williamu Sorji, ki je oddal ta oglas, je kmalu 30 mladih ljudi poslalo ponudbe s slikami. Izmed teh 30 lepotcev jih je izbral 15, ki so bili po njegovem res lepi. Z njimi se je sestel in že prvi dan ustanovil svojevrstni »Klub lepih moških«.

William Sorje se je pri ustanovitvi tega kluba skliceval na to, da človeštvo po večini lepotce odklanja, in sicer iz zavisti. Ta zavist je tako velika, da si lepotec v normalnih okoliščinah niti svojega vsakdanjega kruha ne more služiti. Zato pa ima lep človek možnost narediti kariero pri filmu ali pa v visoki družbi, v krogu gornjih deset tisocev.

Da se pa človek sploh lahko prikaže v boljši družbi, mora biti lepo oblečen in mora imeti uplajen nastop. Zato je Sorje predlagal usta-

novitev klubske blagajne; z njenim denarjem bi se finansiral eden izmed 15 članov, ki bi ga določil žreb. Če bi izžrebanec uspel, bi moral čim prej vrniti denar, ki ga je blagajna izdala zanj.

Zamisel se je posrečila

Sorjeva zamisel je bila nedvomno zdrava. V sorazmerno kratkem času se je posrečilo vtihotapati dva člana kluba, ki so ju s klubskim denarjem elegantno oblekli, v visoko družbo in ju bogato poročiti, odnosno spraviti pri filmu pod streho. Potem je žreb določil Williama Sorjo.

Tudi Sorje se je kmalu seznanil z mlado in zelo lepo Američanko. Bila je hči nekega premogovnega kralja, večkratnega milijonarja. Slovesno sta se zaročila, pa tudi poroka je bila že določena. Nevestini starši se dotlej niso še nič zanimali za Sorjevo premoženje, ker so bili prepričani, da je bogat Anglež. Nekega večera se je pa Sorje opogumil in je premogovnemu kralju priznal svojo storijo. Čutil se je dolžnega, da se izpove prej, preden se poroči.

Samostojen šef

Premogovni kralj pa ni imel smisla za Sorjevo poštenost. Misli je, da tiči za njegovo izpovedjo premišljena sleparija, zato je najel odvetnika in Sorjo tožil.

Sprva se je zdelo, da bo Sorje pravdo izgubil. Ko je pa ves New York izvedel o klubu lepih moških in je njegov ustanovitelj povedal, v kakšnem pomanjkanju žive klubski člani, je Sorje izvojeval pravec triumf.

Mesec dni pozneje je mladi lepotec poslal novemu predsedniku »Kluba lepih moških« ček na znatno vsoto denarja. Poročil se sicer ni bil s hčerjo premogovnega kralja, vendar mu je po končani pravdi neka druga bogata Američanka ponudila svojo roko in svoj čekovni račun.

Danes je William Sorje ravnatelj velikega podjetja. Zdaj mu ni treba več skrbeti, da bi bil lepši od svojega šefa.

Alto 2 metri e 48 centimetri, Giorgio Kiefer è un vero gigante dei nostri giorni. In compagnia di uomini di statura normale, è un novello Gulliver tra i nani. Con tutta facilità egli arriva a toccare le targhe stradali, fisse a 2.50 m. di altezza. — Georg Kiefer je visok 2.48 metra in je torej pravec velikan današnjih dni. V družbi normalno velikih ljudi je videti ko Gulliver med pritlikavci. Z lahkoto doseže z roko do kazipota, ki je pritrjen 2.50 metra visoko.

Širom po svetu

Turška vlada je sklenila obnoviti stari bizantinski zid v Carigradu, ki je dolg 12 kilometrov. Načrti bodo uresničeni do leta 1953.

Po negotovitvah nizozemskega stališnega urada sorazmerno najdalj žive prebivalci Novega Zeland. V splošnem se je povprečna dolžost življenja

znatno podaljšala. Dočim so v letih 1840. do 1851. moški čakali povprečno starost 36 let, ženske pa 38 let, danes moški čakajo povprečno 56.5 let, ženske pa 67 let.

V Romuniji je zadnje dni zapadlo toliko snega, kakor že pol stoletja ne. Skoraj ves promet so morali ukiniti v Bukarešti so pa zaradi snega podaljšali šolske počitnice.

Ljubezniva lepotica

Vrag, si je mislil Peter, kie sem le vzel pogum, da sem nagovoril to ljubko žensko.

»Milostljiva,« je dejal, in se pri tem trudil, da bi njegov glas tem prijatelje zvenel. »Ali vas smem povabiti v tole slaščičarno.«

»Zelo žal mi je,« je ljubeznivo dejala lepotica, »vendar je danes že prepozno.«

Peter je razočarano vzdihnil: »Ali vas smem morda po telefonu poklicati?« Lepotica se je nagajivo namihnila. »Morda« je dejala oklevaječe, »vendar je zato potrebna majhna žrtve.«

»Nobena žrtve ni prevelika,« je dihnil Peter.

»Polem,« je dejala lepotica, »me pokličite jutri točno ob petih zjutraj. Vstajam namreč rada zgodaj in ob tej uri bova nemotena.«

Peter je kar gorel od sreče. »Točno ob petih vas bom poklical,« je dejal.

»Radovedna sem,« so se smeiale podre oči. »Tu imate mojo telefonsko številko, ne izgubite jo! Zdaj na prihaia moj avlobus. Na svidenje torej!«

S temi besedami, ki so Petru toliko čebale, je lepotica izginila v vele-mestnem vrvežu.

Tisto noč Peter ni dosti spal. Venomer je gledal na uro in prestrašen prižigal luč, samo da ne bi zamudil določene ure. Komaj je bila ura pol petih, že se je oblekel in čakal potem še pol ure pri telefonu, ter v mislih stokrat prebral številko, ki mu je obetala srečo. Naposled je točno ob petih zavrtel številko.

Dolgo se ni nihče oglašil, potem je pa Petru zabnel na uro zaspan moški glas.

»Pomota,« je jezno zaklicel Peter in živčno pogledal na listek s številko. Potem je v mislih ponovno pregledal številke na telefonu in spet zavrtel. Tudi tokrat se je oglašil moški glas. Zdaj je Peter pogumno vprašal: »Ali je milostljiva doma?«

»Ha, ha,« se je oglašilo iz drugega konca žice. Sledilo mu je zdehanje. »Vi ste naibžre mož, ki va je milostljiva srečala večeraj popoldne. Bodite mirni, vse vem.«

Peter je pridrževal sapo. Tedaj se je na drugem koncu žice snot oglašilo: »Veste moja žena si večkrat dovoli posrečene šale.«

»Kako naj to razumem?« je razdraženo vprašal Peter.

»Danes namreč odoofuieva s prvim jutranjim vlakom. Ker se je na bala, da bi zaspala, vam je naročila, da ji ob petih telefonirate.«

Velikan današnjih dni

Georg Kiefer je visok nič manj ko 2.48 metra, torej pravec velikan današnjih dni. Kier se poiavi na ulici, se zdi, ko Gulliver med pritlikavci.

Ta veliki mož mora zaradi svoje nenavadne višine prestati vse možne nevednosti. Ker je vsa na svetu urejeno po normalni človeški višini, zadene namreč na vse možne ovire. Kadar stona po ulici, mora paziti, da z glavo venomer ne zadeva ob reklame tablice izvesne table in napise po ulicah. Poleg tega mu delajo predelavice skoraj vsaka vraga. Kadar si hoče v trafiki kupiti zavojček cig-

ret, se mora zato pošteno prikloniti. Sicer je pa tudi njegovo življenje veliko dražje, ko življenje normalno visokega človeka. Če pomislimo, da meri v višino 2.48 metra, mora za vsako obklo kupiti nič manj ko 6.50 metra blaga. Velikan ima 63 številko noge, kar tudi ni kar tako.

Georg Kiefer je danes star 29 let, in je sin normalno velikih staršev. Svojo velikost je naibžre podedoval po svojem dedu, ki je bil tudi nenavdno velik. Studiral je tehniko, pa zaradi svoje izredne višine nikjer ni mogel nastopiti službe. Zato se je odločil, da bo izkoristil svoj nenavaden naravni dar in si z njim služil denar. Prepoval je že več dežel in s svojo pojavo povsod zbudil veliko zanimanje. Leta 1937, je s svojo višino zabaval Parižane, oktobra 1942, je pa prišel v Berlin in spet žel veliko zanimanje.

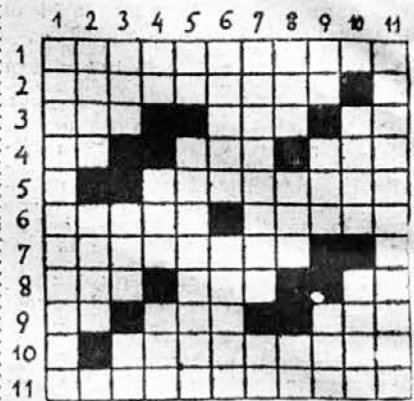
ARIF IŠČE SREČO

PRIPOVEDUJE IN RIŠE HOTIMIR V. GORASD

A series of comic panels for 'ARIF IŠČE SREČO'. Panel 1: 'VISOKO GORI V HRIBIH JE LEŽALO SELO IN NADNJIJ JE STALA SIROVA MAŠNA KOČA'. Panel 2: 'TU JE ORANVAR ARIF ČED-UMETNIK V SVOJI STOKILE ZALOSTNO ŽIVOTARIL'. Panel 3: 'KAKO SELO NI BIL ZANJ ZATO SI JE ŽELEVALE PROČ... TA KIER BI NAŠEL SVOJO SREČO...'. Panel 4: 'CELE DNEVE JE SANJAL LE O VED-UKEM MESTU O KATEREM SO TU PRIPovedovali vsi VOJNICI KARAVAN...'. Panel 5: '...DOKLER NI LEPEGA DNE ZBRAL VSE SVOJE BORO INMETJE...'. Panel 6: '...IN JO MAHNIL DO ŠIRNI CESTI V SVET. SVOJI SREČI NASPROTI...'. Panel 7: 'GLEJ, NESREČA NE POČIVA-ARIF PADE V ROKE RASBOJNIKOM...'. Panel 8: 'Z BOLEČO BUNKO NA GLAVI JE OBLEŠAL NA CESTI IN NJEGOVO BORO INMETJE JE SUD Z RASBOJNIKI...'. Panel 9: 'NA SREČO JE NAŠEL VREČO ORODIJE KI SO JO RASBOJNICI IŠČEBILI IN TAKO JE VES SBIT IN DOLOMLJEN NADALJEVAL SVOJO POT...'. The comic is signed 'Dalje prihodnjaj' at the bottom.

UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Kratko je njeno življenje n. pr. obrtno. 3. Števniki; pojé; kvartaški izraz. 4. Veznik; ime več papežev; ovratna ruta. 5. Posoda. 6. Sahovski izraz; stražnik, reditelj. 7. Tujezemski. 8. Ni več primerno orožje; predlog; sibirska reka ali predlog. 9. Medmet; soha; naziv. 10. Izdajalski hrvatski poveljnik v bojih proti Turkom (1537). 11. Narav, že prirojene človeške lastnosti.

Navpično: 1. Znanstven poizkus. 2. Glasbeni znak; eden izmed redkih, ki se je rešil iz goreče Troje. 3. Osební ali kazalni zaimek; sila, jakost; dolžinska mera. 4. Sestvo z rimskimi številkami; začimba; mrtvoud. 5. Nikalnica; posestnice. 6. Nemško industrijsko mesto; vrsta meča. 7. Gorica; jav (srbhr.). 8. Osební zaimek; nedejav; začetnici našega pesnika (1869. do 1910.). ki je spesnil dramo o možu pod 10. vodor. 9. Zivalski glas; mesto v Vojvodini; tuje. 10. Vodna pa tudi časopisna ptica; arabska državnica. 11. Žensko ime (prvih 5 črk) in moško ime (škotski in napolski kralj).

ZLOGOVNE STOPNICE

- 1. di
2. di, di
3. di, di, di
4. ja, ja, ja, ja
5. ja, ja, ja, ja, k
6. ko, ko, me, me
7. me, me, me
8. ni, ni
9. ni

- 1. osebni zaimek,
2. konec, kraj,
3. stara azijska država, tudi kraj na Štajerskem,
4. burka,
5. stara prestolnica v Mali Aziji,
6. duhovniški pomočniki,
7. vrsta buče,
8. tožbe, tarnanja,
9. pritrtilnica.

DOPOLNILNICA

— lica, — lok, — list, — čaj, — pust, — igo, — Ana, — Arktika.

Pred gornje besede postavi pravi spodnji samostalniki, da dobiš novo besedo; začetnice teh besed skrivajo gledališko delo.

Ant. delo. ena. Ind. julij. Kam. mora. Ob.

TELEFONSKA ZVIJACA

Trgovec Ivan Lisjak je zatopljen v svoje računske knjige. Kar pridirja v prodajalno njegova svakinja in mu na vso sapo razloži, da mora nujno govoriti z njegovo ženo, to je svojo sestro. Gospod Lisjak dobro pozna gospodično Lidijo in njene dolgo-vezne ter nadležne pogovore z ženo. Na tihem se ji sklenc maševati, glasno jo pa povabi k telefonu, ji izroči slušalko, sam na zavrti številko. Lidija prisluhne — zasedeno. Poskuša drugič, tretjič, poizkusa vse bolj nervozno četrtič, petič — telefon še vedno ni prost. Jezna se poslovi. Kako jo je gospod Lisjak ugnal, ne da bi bil dogovorjen z ženo ali s kom drugim?

Odgovor: Zavrtil je lastno številko.

ZAMENJANKA

AOPRZ

Koliko različnih smiselnih besed lahko sestavite iz teh petih črk, tako da uporabite eno, dve, tri, štiri ali pet črk, a vsako samo enkrat?

O VZIGALICI

Vzigalico lahko prižgemo tudi tako, da jo hitro in močneje podrgnemo ob steklo ali šipo. Zakaj se to posreči?

Odgovor: Ker jo steklo slab prevodnik toplote, zato se steklo hitro ogreje, da vnetje plinice.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

- KRIZANKA. Vodoravno: 1. Polnezajec. 2. akumulacija. 3. tak, pe, kn. 4. optična, jok. 5. li, Dvina. 6. Lima. 7. Al Ag 7. zapal. 8. ara. 9. dleto. 10. arnika, ad. 11. Ba, aga. Ant. Navpično: 1. patologija. 2. okapi. Rh. 3. Luka, ledina. 4. I M. (Ivan Meštrovič). 5. numizmatika. 6. el. Al Ag 7. zapal. 8. Ice, vešala. 9. ji, ji, čreda. 10. ej koncert. 11. Cankar, aort. Premikalnica: taektist — letalec. Čaroben lik: 1. bor. 2. boben, 3. zobobol. 4. rebus. 5. nos. Stopnice: 1. fabrikat. 2. Pflarrus. 3. safalada. 4. trofazen, 5. Halifax, 6. gollufan, 7. Tenerifa. Posetnica: gfer in mehanik.

»Oh,« je vzkliknil Marcel, »kaj pravite?«
 Tedaj je pa Janina spet zaječala. Njena roka se je iztegnila proti Marcelovi. Bila je hladna in vlažna. Ko jo je prijel, ga je krčevito stisnila. Spet je zasopela:
 »Bežite odtod! Pojdite... pojdite!«
 »Kaj pravite?« je razburjeno vprašal Gaston.
 »Blede,« je odgovoril mladi inženir. In sleteč, da bi njegova prisotnost bolnico samo razdražila, se ni hotel odpeljati z avtom, temveč je šel pes.
 »Blede,« je ponavljal sam pri sebi, strmeč za avtomobilom, ki se je počasi oddaljeval. In vendar, kako čudno, da tako tedovratno ponavlja isto prošnjo. Res, zelo čudno!

IV

Nevarno molčanje

Janina je nekaj tednov ležala hudo bolna, tako da je njeno življenje viselo na nitki. Notranje poškodbe sicer niso bile tako nevarne in so se kmalu zacelile, toda zaradi pretresa možganov se več tednov ni zavedala. Gospod de Berger je takoj brzojavil po svojo mater, kar kajpak njegovi ženi ni bilo posebno po godu. Babica je zaskrbljeno bdela nad mladim Janininim čelom, strmeč v prekorne teme oči, ki jo niso spoznale. Zdravniki so se najprej bali, da ne bi dobila možganskega vnetja; zbrani okrog bolnišnice, postelje so upihali, kaj naj pomeni ta omedlelica, ki se iz nje bolnica že več tednov ni zbudila. Stara gospa de Bergerjeva je brzojavila tudi po Paula Bonheurja.

Ko se je mladi zdravnik naglil nad posteljo in začel Janino, ki jo je poznal v bujnem cvetu mladosti in zdravja, ga je spoznanje njegove bedne nemohčnosti tako prevzelo, da ni mogel povedati prave diagnoze.
 »Pojdite torej,« je vzkliknila babica nestrono in nepravično, kakor ljudje, ki hudo trpijo in so razburljivo značaja. »Če ti ne morete pomagati, ne vidim vzroka, zakaj naj bi ostali tukaj!«
 »Madame,« je krotko odgovoril zdravnik, ki je staro damo poznal že od mladega, »razumeli boste moje razburjenje. Prav zato, ker jo ljubim, nimam dovolj prisrčnosti, da bi jo zdravil.«

»No, lepa ljubezen,« se je narepenčila stara gospa, »Lena ljubezen,« je mrmrala sama pri sebi še pozneje, ko je mladi zdravnik že ponizan in strit odhajal po stopnicah.
 Lepa Arletta je pa oprezovala v prtiličju in prežala na mladega zdravnika kakor lovec na divjačino. In ko je potre v predsobiju oblačil povrnik in sergel po kloboku, je priveslala iz salona v vsej svoji košati lepoti. Sladko se mu je nasmehnila s priljubljenim smehljajem prekanjene zatonice, mu ponudila belo, s prstani okrašeno desnico in zaupno zasopela.

»Bodite brez skrbi, ljubi moj, ozdravela boš! Da, vse vem, kako je med vama, zaupala mi je. Kajpak vam jo bom rajd dali, bodite mirni!«
 »Oh, madame,« je zasopel mladi zdravnik ves zmehdan in rdeč in se sklonil nad njeno roko. »Ko bi vedel, kako sem srečen!«

Ko je še vsa prepojena od pravkaršnjega uspeha gledala za njim, je začela v bližnjem zrcalu Marcela. Ni vedela, kako dolgo je že v predsobiju, zato je v zadregi stopila k njej in na slepo srečo dejala:
 »Uboza Janina! Zalostna zaroka, ali ne?«
 »O, ta gospod je torej?...« je začudeno vzkliknila Lanvin.
 »...tisti mladi zdravnik, ki je zmedel srce naši starejši. Vidite, kako je vznemirljen. Glede na nerodni položaj sem mu obljubila, da ne bom nasprotovani njegovi zaroki, če Janina ozdravi. Siromak se kar topi od sreče!«
 »Gospa, pravkar ste rekli: če ozdravi, Ali ji je spet hujše? Misli-

sem, da so pred kratkim zdravniki ugotovili, da ni več dvoma, da bo ozdravela.«

Lepa Arletta je bila nekoliko v zadregi. Ko so bili Janino skoraj mrtvo pripeljali pred nekaj tedni domov, je v jezi jela širiti vesti, da ji ni pomoči. Ko ji je pa Clark zapretel, da si tako zaradi resnosti Janine bolezn mladi inženir ne bo upal prositi za Elinino roko, je skušala zabrisati svoje prve govorce in je vsakomur pripovedovala, da je Janina že na poti k okrevanju. Včasih se je pa še zmerom zagovarjala, tako tudi to pot. Ugriznila se je v ustnice in živahno nadaljevala:

»Da, da, zdravniki trdijo svoje, toda saj veste, kakšni smo starši. Ta mala divjakinja mi je prirasla k srcu, čeprav vem, da me ne mara. In tako sem še zmerom vsa zaskrbljena. Vem, težko boste to razumeli vi, ki je bila do vas zmerom tako nepriljazna in nevljudna!«

»O, gospa, motite se,« je živahno ugovarjal Marcel Lanvin. »Njena nesreča mi je šla do živca. V takšnih razmerah se snoh ne morem jeziti na vašo pastorko...«
 »O, vem, da redno vprašujete, kako ji gre,« je s sladkokislim obrazom odgovorila graščakinja. »To je samo dokaz, da ste boljši od nje.«
 »Gospa, onostite,« je tedaj zaupno vprašal Marcel Lanvin. »Sli je gospodična Janina med svojo boleznijo še kdaj izrazila željo, da bi odpotoval odtod?«

»Kako?« je presenečeno vprašala gospa de Bergerjeva, trudeč se, da bi obvladala položaj, ki se ji je zdel vse bolj in bolj zaleten.

»Da,« je mlaj hudega ne sleteč padel mladi inženir v nastavljenost past, »gospodična Janina me je od prvega večera dalje rotila, naj odpuščam. In celo, ko je bila vsa bolna, ni pozabila tega omeniti!«

Lepa Arletta je ostala brez besed. Trudila se je, da bi doumela položaj in da ne bi odgovorila česa takšnega, kar bi raztrgalo mrežo laži, ki jih je bila pravkar spletla.

»To mi je šlo do srca,« je nadaljeval mladi inženir, ko je gospa molčala, »zakaj, ne spominjam se, da bi ji bil kdaj storil ali rekel kaj zalega...«

Gospa de Bergerjevi je odleclo. Spoznala je, da mladenič niti ne slutiti, zakaj ga Janina noči. Namuznila se je in hudomušno odgovorila:

»Oh, to ni težko uganiti, mladi gospod. Povedala sem vam že, da je Janina zelo ljubosumna. Grize jo, ko vidi, da vam je njena sestra bolj všeč kakor ona sama. Da, počakajte, kaj dolga dne je ostajala pri svoji bolni sestri in nadomeščala babico, ki je kdaj pa kdaj sredi dneva utrujena zadremala.«

To lepo, površno, toda ne hudobro dekle je resnično trpelo ob pogledu na nesrečo svoje sestre. Elinja je bila sibihega značaja in je podlegla materinemu zločinskemu načrtu, vendar ni poznala njegovega ozadia. Mislila je, da bo tako samo koristila tovarni svojega očeta. Zdej je slutila, da Janina tudi zaradi nje trpi. In prišla se ji je ozglati vest...

Bilo ji je tudi všeč, da ji ni bilo več treba biti toliko v Lanvinovi družbi. Čeprav je bila obdarjena s vsemi umetnostmi in s prekanjenostjo lepe, spogledljive ženske, ki komedija, ki jo je morala igrati mlademu inženirju, ni bila všeč.

Bila je zvesta svojemu idealu in je le nerada kazala mlademu Marcelu čustva, ki jih ni občutila. Željno je čakala trenutka, ko se bo lahko odkrivala nelube vloge, ki jo je bila sprejela zaradi materinega prigovarjanja.

liznjeno nadaljevala lepa svodnica, »svojo srečo držite v rokah. Delajte, študirajte, trudite se!«

»Oh, gospa, toda vse je še komaj v načrtu. In načrti bi bili slaba dota za vašo gospodično hčerko...«

»Zato glejte, da te načrte kar najhitreje uresničite! In ponesite jih človeku, ki bi bil zelo srečen, da vam da v zameno svoj zaklad, svojo edinko...«

»Ali res?« je ranjen zasopel.
 »Kakor tukaj stojim,« je odločno odgovorila gospa de Bergerjeva, vsa vesela hitrega in lahkega uspeha.
 »Saj bi vam jo že zdaj dali,« je pristavila, »če bi nas bili vprašali. Vendar vem, da ste preponosni, da bi hoteli miloščino. Vem, da s svojo občutljivo naravo ne bi prenesli, da bi nam bili kaj dolžni... Ne nam, toda Elini. Torej je edini vzrok, da vas priganjam k delu, želja, da bi se vam vaše sanje o bodočnosti kar najhitreje uresničile. Naši gostje bodo kmalu tu, med njimi so gospodje, ki goje iste upe kakor vi. Glejte, da jih boste prehiteli!«

Nagnila se je bliže k njemu in mu rekla sladkonežno:

»Nekaj prednosti imate pred drugimi, mladi gospod. Slutim, da ste osvojiili Elinino srce...«

Nenažno se je obrnila in odhitela, kakor da bi bila že preveč rekla. Pustila je mladega inženirja samega,

V 24 URAH

darva, plista in kemično čisti oblake, klobuke itd. Skrobi in svetloka srajce, ovratnike, za pestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOSE REICH LJUBLJANA

vsega srečnega, pa tudi razdvojenega zaradi novice, ki jo je bil pravkar izvedel.

Od tistega dne se je spet vse povetljivo svojemu izumu. Po ves dan je ostajal v paviljonu, sklonjen nad računi in načrti. In tudi ponoči je v malem laboratoriju luč pogosto gorela do rane zore. Zdelo se mu je samo po sebi umevno, da se odpove Elinini družbi, če si s tem prisluzi pravico, da bo pozneje čisto njegova...

Sicer je pa Elinja imela bolj malo časa, zakaj dolga dne je ostajala pri svoji bolni sestri in nadomeščala babico, ki je kdaj pa kdaj sredi dneva utrujena zadremala.

To lepo, površno, toda ne hudobro dekle je resnično trpelo ob pogledu na nesrečo svoje sestre. Elinja je bila sibihega značaja in je podlegla materinemu zločinskemu načrtu, vendar ni poznala njegovega ozadia. Mislila je, da bo tako samo koristila tovarni svojega očeta. Zdej je slutila, da Janina tudi zaradi nje trpi. In prišla se ji je ozglati vest...

Bilo ji je tudi všeč, da ji ni bilo več treba biti toliko v Lanvinovi družbi. Čeprav je bila obdarjena s vsemi umetnostmi in s prekanjenostjo lepe, spogledljive ženske, ki komedija, ki jo je morala igrati mlademu inženirju, ni bila všeč.

Bila je zvesta svojemu idealu in je le nerada kazala mlademu Marcelu čustva, ki jih ni občutila. Željno je čakala trenutka, ko se bo lahko odkrivala nelube vloge, ki jo je bila sprejela zaradi materinega prigovarjanja.

In zato je rada osvajala v bolniški sobi svoje sestre, pazljivo se sklanjajoč nad njeno drobno glavico, ki je tako onemoglo, tako utrujeno počivala na blazinah. Čez njene blede ustnice so kar venomer kipele besede brez zveze:

»Pojdite! Za Boga, pojdite! Oh, moram mu povedati... Okradli ga bodo!«

V dneh, ko se ji je posebno hudo blede, se je vzpela v postelji in klicala prikazni, ki je nista videli ne Elinja ne babica:

»Rotim vas, pojdite odtod, bežite!«

V

Oči, ki so se spet odprle

»Babica,« je zasopela Janina presenečeno in nežno. »Babica!« Skušala se je opreti na lakti in dvigniti, toda bila je še prešibka in omahnila je na bele blazine.

Zdej, ko se je po dolgih, mučnih blodnjah zavedela, je bila presrečna, ko je zagledala nad svojo glavo blagi babičin obraz.

»Babica,« je ponovila s šibkim, krhkim glasom preplašenega otroka. »Ali si res prišla k meni? Ali... ali sem pa jaz umrla in te zdaj vidim v nebesih? Babica!«

»Ljubica moja! Moja zlata deklina,« je zasopela stara gospa vsa v solzah. »Zbudila si se! Spoznala si me!«

Bila je tako vesela, da se ni upala objeti svoje ljubljene, boječ se, da bi ji utegnili prizadejati bolečino. Samo od daleč jo je gledala, pobožno in zaverovano, kakor strmi vernik v oltar. Janina si je počelala z desnico blede, znojno čelo in začudeno vprašala:

»Babica, ali sem dolgo spala?«
 Gospa de Bergerjeva ji je skrbno zrahljala blazino in s srečnim smehljajem odvrnila:

»Bila si bolna, Janina, toda zdaj je že vse dobro.«

»Bolna?« je presenečeno vprašala Janina. »Bolna?«

In zdajci se je domislila:
 »Oh spominjam se... zavora, ki je popustila... krmilo, ki me ni hotelo ubogati... hrib se je zrušil name... Elinja... Marcel!«

Nenažno se je vsa vznemirila. Roke so ji vročično begale po svileni odeji.

»Da, da,« jo je mirila babica, »toda vse to je zdaj minilo, ljubica moja! Zdej boš kmalu ozdravela.«

In nalahno jo je pogladila po drobni glavici, ki je bila zdaj še posebno drobna, ker so ji bili med boleznijo skoraj čisto ostrieli prekrasne rjave lase, tako da so obkrožali njen blede obrazek samo še kratki, svojeglavi pačevski kodrci.

Janina, ki je srgla po babičinih desnicah, je šele zdaj opazila to izpremembo.

»Ojoj,« je prestrašeno vzkliknila, »kaj so na naredili z mojimi lasmi?«

»Morali smo ti jih ostričiti,« jo je mirila stara gospa. »Tako zelo si se potila. Saj bodo spet kmalu zrasi.«

»Kakšna pa sem?« je vzkliknila deklina in se z obema rokama prijelja za glavo. »Menda me vendar nihče ni videl takšne?«

»Babica se je zasmejala. Kot prava ženska je uganila, česa se boji njena vnukinja.
 »Glej jo no, spogledljivo!« je vzkliknila veselo. »Videli so te, videli! In še kdo te je videl!«
 »Kdo?« je živo vprašala.
 »No... predvsem vsa družina. Priznati moram, da so se vsi zelo zanimali za te. In videl te je tudi neki mladenič,« je pristavila s hudomušnim smehljajem, ki bolnici ni ušel.

»Neki mladenič!« je vzkliknila Janina in oči so se ji zaiskrile.
 »Da, Paul Bonheur,« je zadovoljno odgovorila babica, videč, kako njene ljubljeno ta razgovor zanima.
 »Paul,« je zasopela pomirjeno Janina, »praviš, da je bil Paul?«
 »Da,« je skoraj ponosno odgovorila stara gospa, kakor da bi bila izvojevala težko zmago, »premisli, moral je na vrat na nos odpotovati iz Juana, voziti se več sto kilometrov, in vendar je žrtvoval vse, samo da bi te videl! No, in ko je bil tukaj, je priznal, da mu je pogled na tvojo nesrečo šel tako do srca, da si ne upa prevzeti zdravljenja.«

ZNAMENTI ROMAN

»ROŽA SVETA«

JE IZSEL
 DOBITE GA PO VSEH KNJIGARNAH IN TRAFIKAH!

Janini se je izvil iz prsi globok vzdih, ki se je stari gospe zdel bolj vzdih olajšanja kakor bolečina.
 »O,« je živahno čebjala dalje, spominjajoč se, kako je bila ondan nadrla ubogegega zdravnika, »tega mu ne smemo zametiti! Upoštevati moramo vzroke, ki jih je bil naštel!«

Tedaj je opazila, da je bolničin obraz, ki je spet utrujeno počival med blazinami, prav tako bel kakor snežnobelo perilo pod njeno glavico. »Ljubica moja, utrujena si,« je zasopela sočutno. »Ali ti spet ni dobro?«

»Oh, samo tako trudna sem,« je tiho odgovorila deklina. »Zdi se mi, da bi najrajši spala... spala tako dolgo, kakor sem...«

Ni mogla dokončati pričetege stavka, bila je še prešibka, da bi mogla domisliti misel do kraja. Pod zaprtimi vekami so se ji kakor v filmu vrstile vročične, bežne slike: Juanski zaliv, ves sinji in obdan s temnozelenimi palmami, očetov nekoliko zabuhli obraz z enočnikom, mačehine prekanjene, iskreče se oči pod pritrmiti trepalnicami, Paulov zmehdan in proseči obraz, Elinja, stresačjo lepo plavalosko glavico, in Marcel, oblečen v belo pilotsko obleko, s sinjimi, sinjimi očmi...

»Marcel,« je zasopela Janina, ne vedoč, da je bila prav to ime tisočkrat klicala v svojih vročičnih blodnjah.

Babica jo je prestrašeno pogledala. Zdelo se ji je, da se ji ljubljana vnukinja spet izmika iz skrbnih rok in da njena duša odhaja v tiste skrivnostne daljave, kamor ona niti s svojo ljubeznijo ne more za njo. Prav nič ni rada silila tega imena za njenih ust.

»Počivaj, ljuba moja,« ji je prigovarjala.

Janina je pa ni poslušala. Kakor da bi bila dobila novih moči, se je spet vzpela na blazine in ponavljala skoraj tako trmasto in proseče kakor tedaj, ko se ji je še blede:

»Marcel... Povedati mi moram...«

Neka bolestna, strašna misel je preblisnila njene utrujene možgane.

»Babica!« je kriknila prestrašeno. »Ljubica moja, kaj je?« je zaskrbljeno vprašala stara gospa.

»Babica, povej mi, prosim, koliko dni je minilo, odkar sem obolela. Natančno mi povej!«

»Meseč dni, ljuba moja,« je odgovorila stara gospa. »In če bi vedela, v kakšnih skrbih smo bili...«

Deklina je pa ni več poslušala. Prestrašeno je ponavljala:

»Meseč dni... cel mesec... joj, kako dolgo je to!«

Gospa de Bergerjeva se je sklanjala nad svoje pletenje, toda deklica ji ni dala več mira.

»Babica,« je spet vzkliknila. »Povej mi, kaj vse se je zgodilo, odkar sem obolela! Njen glas je zvenel proseče, skoraj ročeče.«

Babica je čutila, da se za to prošnjo skriva neka vroča želja. Zato se je skušala izogniti odgovoru.

Dalje prihodnjé

HUMOR

Ne utegne

»Zakaj imaš tako umazano obleko, otrok? Ali nimaš matere, da bi te oprala?«
 »Moja mati ne utegne.«
 »Kaj pa je tvoja mati?«
 »Perica.«

Prijazno

»Kam neseš toliko cvetja?«
 »Svoji tašči.«
 »Tašči?«
 »Da, Moja tašča namreč cvetja ne mara.«

Prebrisan natak

Popolnoma plešast gospod najde v juhi las.
 »Gospod natak, poglejte, kaj sem našel,« se pritoži pri natakarju.
 »Saj je vendar vaš las, gospod,« vlijudno de natakar.
 »O, glejte no, saj res!« se veselo po praska za ušesi gost in se opraviči.

Filmska

Nova služkinja filmske igralke:
 »Kdaj pa milostljiva vstaja?«
 Filmska zvezda: »Ali ne berete časopisov?«

Otroška

Metka je poredna in babica jo opominja: »Metka, ubogaj, saj veš, da je poredno Rdečo Kapico volk pčrli.«
 »In babico tudi,« se odreže Metka.

Premetence

V trgovino z gramofoni stopi eleganten go pod in prosi prodajalca, naj mu zaigra na gramofon nekaj najnovejših plošč. Prodajalka mu jih zaigra šest, ker se pa kupec še zmerom ne more odločiti, ga vlijudno vpraša:
 »Ali naj vam morda rajši zaigram kakšno melodijo iz opere?«
 »Ne, hvala,« se zahvali gospod, »viti, da je nehala deževati.«

Lenoba

Mož: »Zena, to okno je tako umazano, da se na cesto ne vidim.«
 Zena: »Jaz ga pa vselej, ko hočem pogledati na cesto, odprem.«

Poslednji obrok

»Prekrasne zobe imate, gospodična. Ali so vaši?«
 »Seveda. Prav včeraj sem plačala zadnji obrok.«

V šoli

»Grehi staršev se maščujejo nad otroki,« razlaga katehet. »Ali mi ve kdo povedati kakšen primer?«
 »Da,« se oglasi Janeček. »Kadar mi oče pomaga pri domači nalogi.«

Pesceno znamenje

»V izkaznici piše: nos normalen, usta srednjevelika, obraz ovalen. Saj to vendar ne drži.«
 »Zal, res ne. Pred dvema mesecema sem namreč začel trenirati boksanje.«

Naključje

»Poznam dvočeka, ki nimata istega leta rojstnega dne.«
 »To je vendar nemogoče.«
 »Nikakor! Prvi se je rodil eno minuto pred Silvestrovim, drugi pa dve minuti po polnoči, torej že v novem letu.«

Ona je prišla

Janez leži v bolnišnici. Sosed ga vpraša:
 »Zakaj vas pa nikdar žena ne obišče?«
 »Ne more,« pravi Janez, »sama tudi leži v bolnišnici.«
 »Kaj, oba hkrati?« se čudi sosed.
 »Da, toda prišla je ona,« mu pojasni Janez.

Svet narobe

»Kaj, oženili se boste? Vi, ki ste takšen Don Juan?«
 »Da! Do grla sem namreč že sit žensk.«

Radič / Josip Štrekelj

Mnogo je sort radiča od divje rastičih ob poteh in travnikih do kultiviranih. Najbolj znani in cenjeni sorti so izmed vzgojenih: tržaški širokolistni zeleni, tudi solatnik imenovan in pa rdeči gorški. Prvega gojimo za prehrano poletni in v naslednji pomladi, drugega pa za krmo prašičem, perutnini in drugim malim živalim. V jeseni in pozimi pa vlagamo korenine tega ne tople v silnico, da odžene nežno rdečobarvano listje za solato.

Radič je dvoletna rastlina, t. i. da šele v drugem letu odžene v semensko steblo. Dogodi se, da tu in tam kakšna rastlina sili v seme že v prvem letu, kakor opazujemo tudi pri drugi dvoletni povrtnini. Seme takih izrodov ni prida, ker bi sicer potomci podedovali to neljubno lastnost.

Za semeniške odberemo že v jeseni take ki se odlikujejo z nazirajočimi oblikami dotične sorte. Te izkopliemo in nosadimo v razdelili 30 cm na posebno gredico. Da v naslednjem letu cvetna stebla ne pofležejo in se polomijo jih obklesamo z netičjem, kakor grh. Zmoledo blize zalejujemo seme, zato treba nasad primerno zavaruovati. Ker se radič kaj rad skrči, moramo ga hočem razdelati dobro seme, paziti, da v razdalji vsaj 200 m ne evle istočasno ne divji niti druga kullivirana sorta radiča.

Zeleni širokolistni radič sejeemo od marca dalje do konca julija na široko ali pa še boljše na 10 cm oddaljene vrstice, da si olajšamo pletev, rahlanje zemeljske skorje in da prihranimo na količini semena. Rana setev ima prednost, da imamo polati nadomestilo solate, ko ob suši nimanikuje prav, solata v naslednji pomladi se rast radiča rano obudi in nam spet nudi hrano dolge, ko doraste že nova setev. Če spomladi ode-

nemo radičevo gredo iz prejšnjega leta z do 10 cm debelo plastjo zemlje ali če jo pokrijemo s smetjem, zraste mehko, lepo vbeljeno listje, ki ga izpodrežujemo ob koreninski glavici.

Radičevo solata vsebuje grenčico, ki na je zdravilna. V večji meri je radič grenek, ako raste na težki ilovnati zemlji in na tudi, če mu gojimo s svežim gnojem. Tudi slniška repa je grenka, če raste v težki zemlji. Razen lahke zemlje vpliva na zmanjšanje grenkobe tudi zalivanje. Radiču ugata zalivanje zjutraj, ko je že sonec visoko. S tem zadobi tudi nežnejše listje.

Za vlaganje rdečega gorškega radiča so primerne le debele korenine, ki vsebujejo več rezervnih redilnih snovi kakor drobne, zakaj rast listja v silnici zavisi samo od rezervnih snovi. Zaradi tega ga v la namen sejemo redko. Če ga pa nameravamo gojiti za krmo živalim, ga sejemo rano in gosteje. Prav lep pridelek korenin dobimo ako ga sejemo v drugi polovici junija po koruznem polju na široko takoj po osidnanju koruze. Tudi spomladi posejan po jetmenovi niivi da dober pridelek. Tu ga pa sejemo na 25-30 cm oddaljene vrstice, da ga po želji jetmena lažje okopavamo in odstranimo plevel in strn.

Ko se v jeseni rast zauslavi in se bliža mraz, izkopliemo rdeči radič, ki je namenjen za siljenje, s celo korenino. Listje mu odrežemo okoli 5 cm nad korenino. Kolikor ga ne vložimo v prvo silnico, ga spravimo za naslednje v leku zime. Ako ga prisujemo na prostem ga dobro odenemo, da ne zmrzne zemlja od njem, da ga lahko odkopavamo po potrebi.

Silnice napravimo v vsakem prostoru, kjer ne zmruže ni, n. pr. v kleti, v hlevu v shrambi itd. To naredimo ob steni v obliki zida v kotu ali sredi prostora v obliki stoja ali piramide. Ob steni položimo 10 cm debelo in okoli 30 cm široko plast svežega gnoja za proizvajanje toplote. Spredaj ob gnoju pa ravno tako visoko in široko

plast zemlje. Na to postavimo orenjene leže drugo ob drugo na zemljo, da sezajo spodnji konci korenin proti gnoju ali v gnoj, glavice pa na zunanjo stran zemlje. Ko je tako prva vrsta postavljena, založimo zadaj ob steni spet plast gnoja in spredaj plast zemlje ter kakor v prvem sloju, tako tudi na ta položimo korenine in v tem pravcu vlagamo nadalje naslednje. Da se silnica ne zvrne, to zavarujemo s kolci, ki jih spredaj trdno postavimo kot oporo v razdalji 1/2 do 1 m. Namesto zemlje uporabljajo v to svrhu tudi cestno blato.

Vieci sem te srečala

Nejeverno majež s glavo in ne moreš verjeti, da si bila to ti. Vendar ne moreš preklekati besede, bila si ti in nihče drugi. Ti, ki sredi junija pri 30° C hodiš po promonadi golonoga, toda s dvema srebrnima lisicama čez ramena, ti, ki se pri kopanju v enem samem dopoldnovu petkrat preoblečeš, čeprav vseh pet lepinskih oblek ne zaleže za eno pošteno, ti, ki nikoli ne poznaš prave meje in mere.

Menda ti ne bila ti, če ne bi tudi v hudi zimi uganila kakšno neverjetno. Bilo je -16° C. Stari gospodje so nosili usnjenke, gospe so si stiskale roke v mufo, vsakdo je hitel domov na toplo. Stopila si iz neke veže in nehote mi je pogled obstal na tvojem obvalu. Debele, športne nogavice — tu je še vse v redu — z velikim kockastim vzorcem, spleteno iz domače volne. Človek bi mislil, da si se spametovala, če bi ti noge ne tičale v poletnih čevljičkih, z izrezano peto in izrezanimi prsti, z debelim plutovinastim podplatom.

Morda misliš, da je to pikantno? Najbrže, ker vem, da imaš doma sicer dosti primernejših športnih čevljev. Vendar te utegne ta muha dražje stati. Ne samo, da se ti ljudje smejejo, dobila boš poštene ozeblino, prišla boš v slab glas, da se norčuješ iz sebe in drugih, neprijetnosti, ki bi ti jih — kljub esemu — rada pripravila. Obuj torej drugič primernejše obzvalce in obesi si zdaj čez ramena tisti dve lisici, ker bosta tako vsaj enkrat dosegli namen, ki jim ga je naklonila narava, ko jima je dala kožo: bosta te greli.

V tramvaju te večkrat vrtim. Prepričana si, da si mučenica. Vse ti je odveč. Mruz, gneča, vožnja, ki je pre malo mirna, sopotniki, ki so nevljudni, sprevodnik, ki kar venomer priganja, naj se pomaknejo potniki proti izhodu, posebno zopni so ti pa predpisi o vstopanju in izstopanju.

Križ je s teboj, ker nočeš razumeti, da nisi sama na svetu, narobe, da si samo drobce velike skupnosti, ki se ji pravi družba. Ne tista družba, ki ji pravimo 'boljša družba', pa tudi ne 'slaba družba', drobce nas vseh, drobce vsega občestva. Prosim te, bodi kdaj dobre volje, ne kaži svetu tako kislega obraza, ne prepiraj se zaradi malenkosti, bodi vsaj nekoliko disciplinirana!

Kolikor vem, te usoda doslej še ni preganjala. Dom imaš, starše, ki te imajo radi, stalno službo. Po rdečih licah sodeč si zdrava. Dekle. Otrsi se vendar čemernosti in pokaži svetu, ki te srečuje, da se zavedaš svojih prednosti in da si dovolj nesebična, da jih mimogrede odstopiš tudi drugim!

Gospa s trga si, tista, ki pride najbolj zgovaj na trg, ki hoče vse kupiti najbolj poceni in zato nikoli ni zadovoljna. Zdalj so cene maksimirane, zato je tvoje 'delovanje' skoraj onemogočeno, kar ti pa ne gre v glavo. Cen zbijati ne moreš, zato si drugače pomagaj. Vselej hočeš imeti najcenejšo željno glavo, solato, ki ni prav nič zmrznjena, izbrana jabolka, po vrhu merice pa še prgišče nametka. In če te branjeva nejevoljno zavrne, da to ni mogoče, si do dna duše užaljena.

Rada bi ti dopovedala, da nimaš prav. Če bi poznala ustroj današnjega trgovanja, bi videla, da mora tudi branjevec kdaj pa kdaj prevzeti nekoliko poškodovano blago in ga plačati po ceni, ki je zanj trdno določena. Če bi tedaj prodajal strankam samo lepo blago, vse, kar je nagnjeno, zmrznjenega pa vrget stran, bi imel škodo. In če bi ti navrgel vselej še prgišče, bi lahko kar kmalu zaprt svojo branjarijo.

Premisli prosim to in ne kaži tako kislega obraza, če moraš kdaj pa kdaj kupiti tudi kaj takšnega, kar bi prej nikoli ne kupila, ne da bi zgledala čeno vsaj za polovico!

Na žalost sediš poleg mene v gledališču. Točna si, to ti priznam, tudi sicer si prikupno, na pogled bistro dekle, toda eno napako imaš, ki ti je — v gledališču vsaj — ne morem odustiti. Silno si sladkosnedna. Med predstavo se ne moreš premagati, da si ne bi zdel, zdaj potisnila sladkarija v usta.

To samo po sebi še ni nič hulega, če ne bi pri tem papirnata vrečica, ki jo imaš v rokah, tako zelo žumela. Vsi se zganajo, ker nas motiš. Pri tebi je želja po sladkem najbrže večja kakor želja po uživanju lepega petja in glasbe, zato tega ne čutiš. Hočeš, da sklenemo kompromis? Naredi si doma vrečko iz volne ali batista in pretresi pred predstavo sladki zaklad vanjo. Tako boš lahko uživala ti sladkorčke, uživali bomo pa tudi mi!

Saska

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Ohrovtova juha s rižem

Osnazi in operi ohrovt ali zelje, nareži ga na rezance in skuhaj. Skuhanega odeedi ter deni v kozico, v kateri si sprajla majhno drobno sesekljano čebulo in malo moke. Vse skupaj nekaj časa duši, dodaj paradiznikove meze, zalij z vodo, ki ji dodaš jušno kocko, in osoli. Še boljše je pa juha, če jo zaliješ s kostno juho.

V ohrovtovo juho zakuhaj riž, in sicer za vsakega po eno pest. Če imaš kuhan fižol, ga lahko dodaš eno žajmaljo. Juha je zelo okusna, izdatna in poceni.

R. P., Ljubljana

Rižev štrukelj

Naredi vlečeno testo kakor za vse štruklje. Medtem ko testo počiva, naredi nadev. Skuhaj 15 do 20 dek riža, prideni, ko je ohlajen, žlico masti, z ocvrto čebulo in zelenim sesekljanim peteršiljem, popra, majerona, če moreš 1 celo jajce, zajemalko vode ali juhe, osoli in premešaj. S tem nadevom namaži razvlečeno testo, ga zvij in speci v neprevročni pečici. Pečeno zreži na rezine in daj poleg kislega zelja ali repe na mizo. Tudi s solato je zelo okusen.

V. K., Ljubljana

Ribja solata

Prav na drobno zreži pol kile mrzlega kuhanega krompirja, 1 endivjo, kavino škodelico kuhanega fižola, tri kisle kumarice, majhno čebulo, 2 očiščeni sardeli in po možnosti 1 kuhano jajce. Premešaj in dodaj 10 dek gorčice, 3 žličke olja, lahko tudi umetnega, po okusu okisaj in osoli. Ker si vsajih zaželim ljudi kakšno 'pikantno' jed, je ta daljni odsev nekdanje francoske solate kar dobro došel.

M. S., Ljubljana

Pecivo iz ameriških lešnikov

10 dek ameriških lešnikov olup in zmelj. Nato naredi testo iz 6 dek masla, 6 dek sladkorja, 1 rumenjak, 12 dek moke, ki ji primešaš žličko pečilnega praška. Dodaj zavitek vanilijevega sladkorja in zmleto lešnike. Testo naj počiva pol ure, preden ga streses v pekačo; peči ga v neprevročni pečici.

Lahko pa narediš samo testo kakor zgoraj, le da ne dodaš ameriških lešnikov. Testo zvaljaj za prst na debelo, pomazi s marmelado in potresi s sesekljanimi ameriškim lešniki. Nato testo zvij in ga speci. Pečeno zreži na rezine. Pecivo je zelo dobro in izdatno.

A. R., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v Kotičku za praktične gospodinje, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvigneš takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo 'Družinski tednik', Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

Bolečine v trebuhu v otroški dobi

'Trebušček me boli...' je ena najpogostejših tožb majhnega, pa tudi šolskega otroka. Zato se v ordinaciji otroškega zdravnika tako radi zatečejo matere z otročički po pomoč za bolečine v trebuhu.

Bolečine v trebuhu so lahko izraz vsem mogočim obolenjem, ne samo organov v trebušni votlini, ampak tudi zunaj nje. Kljub pogostosti in navadno nenevarnemu značaju s katerimi nastajajo, se ne smejo nikdar lahko miselno prezreti in na vsak način se mora poskrbeti za zdravniško preiskavo, da se izključi življenjska nevarnost morebitnega resnega obolenja.

Majhno dete, še manj dojenček, še nima možnosti, da bi pravilno ločilo in izrazilo svoje bolečine tako kakor odrasel človek. Tako označuje majhno dete kol bolečine v trebuhu razne občutke, ki nimajo s trebuhom ničesar skupnega. Znano je, da je trebušček neko čudno središče, v katero projicira dete vse, kar občuti. Občutek lakote, nasičenja, napejanja slabosti, blijuvanja itd. označuje dete kot bolečine v trebuhu. Pa tudi prave bolečine v vratu in ledvicah, zbadanje v pljučih, srcu itd. lokalizira dete v trebuh.

Pikantna vinskordeča oblika iz krepa. Ovrtnik je iz čipk, spredaj ga pa pozivlja temnordeča petlja. Rokavi so dolgi in se ob zapetju zapenjajo z majhnimi gumbi. Obleko lahko obleče te za popoldanske obiske ali koncerte.

(Ti trije modeli so risani izrečno za 'Družinski tednik' in niso bili še objavljeni.)
Lansko vijoličasto obleko lahko poživite s sivim blagom, ki ga dokupite za mal česar. Iz tega ukrojite bolero in gube v krilu. Bolero je pripravljen na spodnjo bluzo z gumbi. Temnomodra volnena obleka bo videti ko nova, če jo poživite z ovrtnikom iz belega blaga. Petlje na ovrtniku in žepu naredite v obliki raznih cvetlic. Zadnji model naše slike kaže zeleno volneno obleko, ki se na levi rami zapenja z rjavim usnjenim jermenom. Ostala dva jermena sta samo v okras. Krilo spredaj in zadaj pozivljata dve globoki gubi.

Pri dojenčku, ki sam še ne more ločiti o bolečinah, so bolečine najpogosteje posledica prebavnih motenj. Pa tudi pri vnetju mehurja, ledvične ponve, raznih črevesnih boleznih itd. nastanajo hude bolečine v trebuhu. Dojenček z bolečinami v trebuhu neotolažljivo joka, priteza sunkoma nožice na trebuh in se ne da pomiriti. Na splošnem matere pogosto govorijo o krčih v dojenčkovem trebuščku in vsak jok in nemir tudi njim pripisujejo. Le točna zdravniška preiskava more najti vzrok dojenčkovega joka in nemira. Vnetje slepiča je pri dojenčku zelo redko obolenje in igra tu v nasprotju s poznejšo otroško dobo popolnoma podrejeno vlogo.

Pri majhnem otroku je pravilna razlaga pogostih bolečin v trebuhu večkrat težavna, ker je podana možnost različnih obolenj. Največje važnosti je v vnetju slepiča, ki je v tej dobi dokaj pogosto obolenje, da celo veliko bolj ko pri odraslih. Tako se mora pri vseh bolečinah, ki jih projicira de-

te v trebuh, vedno mislili na vnetje slepiča, pač zaradi nevarnosti in važnosti pravočasne operacije. V zgodnji otroški dobi pride veliko prej do predrtja gnojnega slepiča in s tem do težke slike vnetja trebušnice kakor pri odraslem človeku. Zato je umrljivost za posledicami slepiča v nežni otroški dobi dokaj visoka.

Vnetje slepiča nastopi praviloma iz polnega zdravja. Glavni znak so bolečine v trebuhu, ki nastajajo navadno v obliki krčev v nadadih, lahko so pa bolečno trajne. Njih sedež ni vedno značilno v spodnji desni strani trebuha, ampak celo pogosto v sredini trebuha, v okolici popka ali pa neznačilno po vsem trebuhu. Pri gibanju ali kašlju se te bolečine povečajo, prav tako pri vstajanju ali hoji. V redkih primerih so bolečine pri vnetju slepiča malenkostne, ali jih na sploh ni. Hkrati z bolečinami nastopijo še drugi važni znaki vnetja slepiča, blijuvanje, slabosti, zvišana telesna toplota, pospešen utrip itd. Če ni pravočasne pomoči, se v trebuhu razvije težko bolezensko stanje, ki se po navadi konča s smrtjo.

Bolečine v trebuhu so po navadi redne spremljevalke želodčnega in črevesnega katarja, ki je v otroški dobi kar pogosten kot posledica dietične napake. Pri tifusu, griži, črevesni tuberkulozi, jetrnih obolenjih, vnetju mehurja itd. ima dete vedno bolečine v trebuhu, ne da bi moglo natančneje pokazati, kje.

Tudi redna obolenja izven trebušne votline lahko povzročajo bolečine v trebuhu. Tako tožijo otroci pogosto v začetku pljučnice, da jih boli trebušček. Celo v začetku davice, ospice, škrlatinke in influence utegnejo nastopiti pri otrocih bolečine v trebuhu, prav tako tudi pri neradni stolici in

trdovratnem zaprtju. Prav tako boli otroka trebuh pri hudem kašlju zaradi natančnega trebušnih mišic. V mnogih primerih, ko tožijo otroci o bolečinah v trebuhu, pa ni mogoče kljub natančni preiskavi doznati nikakega pravega obolenja. Tu mislijo matere takoj na gliste. Če ima dete gliste v večjem številu, je seveda možno, da imajo bolečine svoj izvor v glistavosti. Zdravnik more ugotoviti glistavost samo na podlagi preiskave blata, nikakor pa ne iz preiskave bolničkovega trebuška, ne s tipanjem, še manj s poslušanjem. Pri glistavosti najde zdravnik pri preiskavi blata z drobnogledom jajčeca glist in iz njih oblik lahko tudi ugotovi vrsto glist, za katero dete boluje. S skrajno suavo roko, jedil in s predpisanimi zdravili se da glistavost lahko ozdraviti.

Če pa zdravniška preiskava ni doznala nikakih bolezenskih sprememb, so bolečine lahko živčnega značaja. To je zlasti pri živčnih, občutljivih otrocih. Te bolečine nastopajo v večji ali manjši jakosti in jih otroci lokalizirajo predvsem v okolici popka. Napadi teh krčev nastopajo popolnoma nepravilno, včasih večkrat na dan, ali pa samo na teden, da celo na mesec. Te bolečine so pogosto posledica neprijetnih doživljanj, razburjanj, jeze itd. Znano so bolečine v trebuhu pri živčnih šolskih otrocih, zlasti jutraj pred šolo, združeno pogosto z blijuvanjem zajtrka.

Četudi so bolečine v trebuhu po navadi malenkostne motnje zdravja, jih mora vsaka mati resno vzeti in se na podlagi zdravniške preiskave prepričati, da ni resne nevarnosti za njeneja ljubljena. Nikdar ne sme mati sama z vprašanji sugerirati otroku bolečine — če otrok bolečine občuti, jih bo tudi sam navajal. V večini vprašanji 'Ali te boli trebuh?' 'Kaj te pa danes boli?', pa vzbija samo nevropatično — namišljeno živčne bolnike.

Dr. Tavčar-Konvalinka

Porabni nasveti

Kadar lupite in rezate čebulo, vam ni treba več pretakati solza. Vlaknino v usta skorjo kruha ali zvečite gumi in neprijetnost bo minila.

Nikar se ne pritožujete nad želodčnimi bolečinami! Vsakokrat, kadar nesete jed v usta, odložite žlico ali vilice in jed dobro pregrizite in prežvečite. Bolečine bodo same od sebe prenehale.

Ali so brisače vselej suhe, kadar si obrišete vanje roke? Ne! Torej se nikar ne čudite rdečim in ozeblim rokam!

Likanje gub postane lahko, če likamo preko vlažne, zelo prozorne krpe.

Eno jabolko na dan je zelo zdravo. Pojejte ga zvečer, preden ležete spat. Umirja razrvane živce. Dovoljeno je tudi po umivanju zob!

Zaprano oljnato sliko prav leno očistimo s kuhanim krompirjem. Sliko drgnemo s krompirjem v enakomernih kroglih. Brž ko postane krompir umazan, ga obrežemo in drgnemo dalje.

Ušesa vam ne bodo zmrznila in tudi zobja vas ne bodo, če jih vsak dan nalahko namažete s cinkovim mazilom.

Tudi z vodo moramo varčevati. Ne zato, ker bi bila racionirana, temveč zato, ker porabimo za preveliko količino vode več kurjave kakor za normalno. In tudi zato, ker ohrani zelenjava, kuhana v sopari, več hranljivih vrednosti, kakor kuhana v vodi.

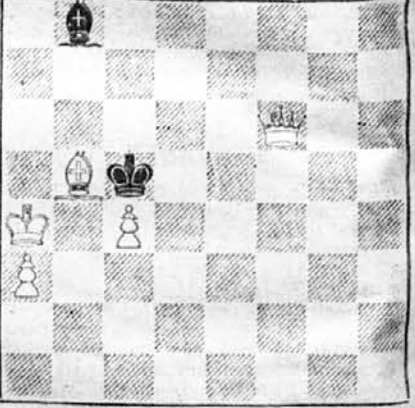
Poravnajte naročnino!

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 220

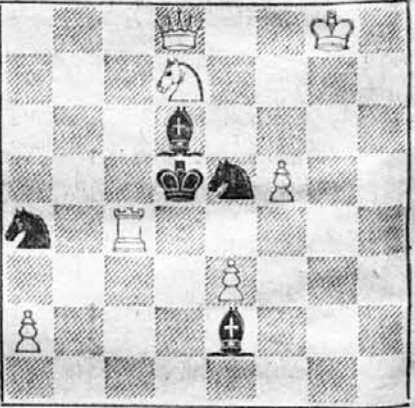
Sestavil A. Nagler

Mat v 3 potezah.

Problem št. 221

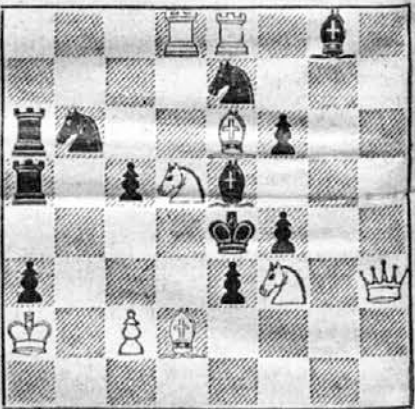
Sestavil H. K. Keidanski

Mat v 2 potezah.

Problem št. 222

Sestavil J. Hartong

Mat v 3 potezah.

Kupičenje odpiranj linij, vezav in polvezav.

Izvrstna strategija

234. DAMSKI GAMBIT

H. Müller — Buchholz

Oeynhausena 1942.

1. d4, d5, 2. c4, e6, 3. Sc3, Sf6, 4. Lg5, Le7, 5. e3, 0-0, 6. Sf3, Sbd7, 7. cd5- (Beli zapušča ortodoksno vodo in jedra v Karlovarske toplice, kjer se mu res ne godi slabo.) e4, 8. Dc2, c6, 9. Ld3, Te8, 10. 0-0, Sf8, (Se4? 11. Lxe4.) 11. h3. (Razpravljati se da, če je to res potrebno pred Tabl) g6 (Crni se posluž zamudnega Šamischevega sestava, ki teži za izmenjavo belih lovcev in ki tu za spremembo ne uspe; navadna ša pot je Sh5) 12. Tabl (S tem napove bel majhinski napad na damsko krilo, ki je vodilna strateška misel izmenjalnega karlovskega sistema.) Se6, 13. Lh6, Lf8, 14. Lxf8, Kxf8, 15. b4, a6, 16. a4, Sg7, 17. b5, ab5, 18. ab5, Lf5, 19. Lxf5, Sxf5, 20. be6, be6, 21. Sa4. (Nadaljnji napadi bodo naperjeni proti slabotnemu in zastoalemu kmetu c6 in proti slabima točkama c5 in e5.) Se7, 22. Se5, Da5, 23. Sc5, Kg7. (Da bi šlo Tb8.) 24. Tb7, Ta7, 25. Tf1! (To je še močnejše kakor pridobitev kmeta s 25. Txe7 in 26. Sxc6.) Sfg8, 26. Txa7, Dxa7, 27. Tb7, Da1+, 28. Kh2, Ta8, 29. De2! (Bela figure namreč zavzemajo krepke postojanke, ki omogočajo neposreden napad na sovrznega kralja.) Te8, (Crni je proti grozečim napadom precej brez moči; na Ta7 bi n. pr. sledilo 30. Df3, Sf6, (f6? 31. Sc6+ in mat Sf7.) 31. g4!, Txb7, 32. g5! in kmalu mat; na Tf8 je odgovor tudi 30. Df3 z grožnjo Sxf7.) 30. Sxf7! Tf8. (Tudi vsi ostali obrambni ukrepi so zaman, n. pr.: Kxf7, 31. Df3+, Kg7, 32. Sc6+ s hitrim koncem, a1 41... Sf6, 32. Sd7, Seg8, 33. Sx16+ (dobl.) 31. Df3, Sf6, 32. Txe7, Txf7, 33. Sd7! Crni je izgubil figuro, nakar je tudi mat blizu; zato je izobedi bela zastava. Beli vojskovodja je razvil glo boko strategijo.)

Rešitev problema št. 217.

1. Sd5, cd5, 2. Sc4, dc4, 3. Ld1 mat.

2. ... Lxc4, 3. Ld7 mat.

Rešitev problema št. 218.

1. Tf8, najnica.

Rešitev problema št. 219.

1. Sc5, Lxe5, 2. Le2 in 3. Le4 mat.

1. ... f6, 2. Lf3+ in 3. Sg3 mat.